

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra ázijských štúdií

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCA

**Súčasný stav vo výučbe čínštiny na Slovensku a možnosť implementácie čínštiny
na stredné školy v SR**

The Current Situation of Chinese Language Education in Slovakia and a Possibility of
Chinese Language Implementation on Secondary Schools in Slovakia

OLOMOUC 2015 Silvia Vrábl'ová

Vedúci diplomovej práce: Mgr. Kamila Hladíková, PhD.

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že som diplomovú prácu vypracovala samostatne a že som uviedla všetky použité pramene a literatúru.

Olomouc, 4. 5. 2015

.....

Anotácia

Záujem o štúdium čínskeho jazyka vo svete v posledných rokoch rapídne stúpa. Cieľom tejto práce je definovať základné faktory, ktoré vedú k popularizácii čínštiny vo svete, zmapovať súčasnú situáciu vo výučbe čínskeho jazyka na Slovensku a vyhodnotiť prieskum, ktorý prebiehal na jazykových školách v Slovenskej republike a na gymnáziách v meste Žilina v marci až apríli roku 2015. Prostredníctvom dotazníkového šetrenia sme zisťovali, či sa záujem o štúdium čínštiny na Slovensku zvyšuje alebo nie, čo motivuje poslucháčov jazykových kurzov čínštiny k štúdiu tohto jazyka, či by mali žiaci stredných škôl záujem absolvovať predmet čínsky jazyk v rámci vyučovania a čo by mal v ideálnom prípade tento predmet obsahovať. Výsledky diplomovej práce sú zhrnuté v závere.

Kľúčové slová:

Jemná sila

Konfuciov Inštitút

Mäkká diplomacia

Sinológia

Slovensko

Soft power

Výučba čínštiny

Pod'akovanie

Moje pod'akovanie patrí v prvom rade Mgr. Kamile Hladíkovej PhD. za odborné vedenie mojej magisterskej diplomovej práce, jej cenné rady a pripomienky a ústretový prístup. Rovnako sa chcem pod'akovať Ing. Štefánii Antalíkovej, Ing. Janovi Hrabovi, prof. Ing. Igorovi Kosírovi, Csc, Ing. Alene Malíčkovej, pánovi Mariánovi Laššákovi a PeadDr. Danici Laukovej za ich čas a ochotu poskytnúť mi potrebné informácie. Taktiež ďakujem všetkým pedagógom a pracovníkom jazykových škôl a gymnázií, ktorí mi pomáhali distribuovať jednotlivé dotazníky, ako aj jednotlivým študentom čínštiny a žiakom gymnázií, ktorí dotazníky vyplňali. V neposlednej rade patrí vďaka mojej rodine, ktorá ma počas celého štúdia ako aj počas písania tejto diplomovej práce neprestajne podporovala.

OBSAH

OBSAH.....	2
ZOZNAM GRAFOV	7
ZOZNAM TABULIEK	8
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	9
ÚVOD.....	10
MATERIÁLY A METÓDY	12
1 ČÍŇŠTINA VO SVETE	14
1.1 Rozširovanie čínštiny vo svete a čínska jemná sila	14
1.2 Ekonomické faktory	16
1.3 Historické faktory	17
1.5 Lingvistické faktory	19
1.6 Globalizácia	20
1.7 Druhá tvár Konfuciových inštitútov: Chinese soft power	21
1.8 Čiastočný sumár	24
2 ČÍŇŠTINA NA SLOVENSKU	26
2.1 Úvod.....	26
2.2 Európsky multilingvizmus	27
2.2.2 Výsledky EUROBAROMETRA.....	28
2.3 Súčasná situácia vo výučbe čínštiny na Slovensku.....	31
2.4 Výučba čínštiny na vysokých školách v SR	32
2.5 Výučba čínštiny na stredných školách v SR	38
2.6 Výučba čínštiny na základných školách v SR	40
2.7 Výučba čínštiny na jazykových školách v SR	40
2.7.1 Konfuciov inštitút v Bratislave	40
2.7.2 Štátne jazykové školy.....	41
2.7.3 Súkromné jazykové školy.....	43
2.7.4 Výsledky prieskumu na súkromných jazykových školách v SR vyučujúcich čínštinu	43
2.7.5 Závety vyplývajúce z Dotazníka č. 1	45
2.7.6 Výsledky prieskumu medzi poslucháčmi kurzov čínštiny na súkromných jazykových školách v SR.....	49
2.7.7 Závety vyplývajúce z Dotazníka č. 2	50
2.8 Má štúdium čínštiny na Slovensku opodstatnenie?	52
2.8.1 Možnosti uplatnenia slovenských sinológov na trhu práce	52

2.8.2 Slovensko-čínske vzťahy.....	53
2.9 Čiastočný sumár.....	55
3 ČÍNŠTINA NA STREDNÝCH ŠKOLÁCH V SR.....	56
3.1 Úvod.....	56
3.2 Respondenti.....	57
3.3 Región.....	57
3.4 Hypotézy.....	58
3.5 Výsledky prieskumu.....	58
3.6 Čiastočný sumár.....	62
ZÁVER.....	65
RESUMÉ.....	67
BIBLIOGRAFIA.....	68
ZOZNAM PRÍLOH.....	72

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1: Celkový počet Konfuciových inštitútov a Konfuciových učební v rokoch 2006-2012.....	23
Graf 2: Počet krajín s minimálne jedným Konfuciovým inštitútomv rokoch 2007-2012	23
Graf 3: Ktoré z cudzích jazykov sú podľa vás najužitočnejšie pre váš osobný rozvoj?	28
Graf 4: Ktoré z cudzích jazykov sú podľa vás dôležité pre budúcnosť vášho dieťaťa?	29
Graf 5: Počet študentov 1. ročníka študijného programu čínsky jazyk a medzikultúrna komunikácia na UK v Bratislave	33
Graf 6: Počet uchádzačov o prijatie na študijný odbor čínsky jazyk a medzikultúrna komunikácia na UK v Bratislave	33
Graf 7: Počet slovenských uchádzačov o prijatie na študijné odbory zahŕňajúce výučbu čínštiny v ČR ..	34
Graf 8: Nárast počtu slovenských študentov, ktorí sa uchádzali o prijatie na niektorý zo študijných odborov zahŕňajúcich čínsky jazyk.....	35
Graf 9: Porovnanie počtu prijatých študentov na niektorý zo študijných odborov zahŕňajúcich čínsky jazyk a počet zapísaných študentov v rokoch 2007-2014	36
Graf 10: Vývoj počtu poslucháčov kurzov čínštiny na Slovenskom inštitúte vzdelávania v Bratislave....	42
Graf 11: Dotazník č.2: Prečo ste sa rozhodli navštevovať kurz čínštiny?.....	50
Graf 12: Dotazník č. 2: Uprednostnili by ste slovenského alebo čínskeho lektora?	51
Graf 13: Dotazník č. 2: Slovenský lektor by študentom čínštiny viac vyhovoval na výučbu... ..	51
Graf 14: Dotazník č. 2: Čínsky lektor by študentom čínštiny viac vyhovoval na výučbu	51
Graf 15: Dotazník č. 2: Plánujete v štúdiu čínštiny pokračovať?	52
Graf 16: Dotazník č. 2: Myslíte si, že je čínština náročný jazyk?	52
Graf 17: Mali by ste záujem o štúdium čínštiny?	59
Graf 18: Prihlásili by ste sa do kurzu čínštiny v prípade, že.....	59
Graf 19: Dôvody, pre ktoré by sa žiaci rozhodli pre štúdium čínštiny	60
Graf 20: Dôvody, pre ktoré by sa žiaci rozhodli kurz čínštiny nenavštevovať	62

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Ktoré svetové jazyky iné ako rodný jazyk považujú obyvatelia krajín EU za dôležité pre svoj osobný rozvoj?.....	30
Tabuľka 2: Ktoré svetové jazyky iné ako rodný jazyk by sa podľa obyvateľov krajín EU mali učiť ich deti?	31
Tabuľka 3: Výsledky prieskumu medzi súkromnými jazykovými školami.....	45
Tabuľka 4: Výsledky prieskumu medzi súkromnými jazykovými školami.....	45

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

APT	ASEAN+3
ASEAN	Združenie národov juhovýchodnej Ázie
BB	Banská Bystrica
CEPEA	Comprehensive Economic Partnership for East Asia
CSC	China Scholarship Council
CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií Slovenskej republiky
ČLR	Čínska ľudová republika
ČR	Česká republika
DP	Diplomová práca
EAC	Východoázijské spoločenstvo
EAFTA	Zóna voľného obchodu juhovýchodnej Ázie
EAS	East Asian Summit
EU	Európska únia
EU15	Pôvodné členské štáty EU
FF	Filozofická fakulta
FF MU	Filozofická fakulta Masarykovej univerzity
FF UP	Filozofická fakulta Univerzity Palackého
FTAAP	Oblasti slobodného obchodu Ázie a Tichomoria
Hanban	Chinese National Office for Teaching Chinese as a Foreign Language
KI	Konfuciov inštitút
KU	Konfuciova učebňa
MŠMT ČR	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MU	Masarykova univerzita
NMS12	Členské štáty EU od roku 2004
SR	Slovenská republika
SŠ	Stredná škola
STU	Slovenská technická univerzita
UK	Univerzita Komenského
UMB	Univerzita Mateja Bela
UP	Univerzita Palackého
VŠ	Vysoká škola
ZŠ	Základná škola

ÚVOD

V posledných rokoch na internete často natrafíme na články s názvom „Čínština je jazykom budúcnosti“, „Učte sa čínštinu, budete ju čoskoro potrebovať“ a podobne. Na akom základe však osoby, ktoré tieto články píšu auverejňujú, k podobnému názoru dospeli, je častokrát otázne. Môžeme sa domnievať, že veľa podobných článkov je podložených len pomerne chabými znalosťami čínskeho jazyka a súčasnej situácie vo výučbe čínštiny vo svete.

Čím to je, že čínština priťahuje pozornosť stále väčšieho množstva zahraničných študentov? Tento rýchly a výrazný vzostup záujmu o čínštinu vo svete vyplýva čiastočne z posilňovania postavenia ČĽR na medzinárodnej scéne a jej ekonomickej prevahy, na strane druhej je do značnej miery ovplyvňovaný mediálnym obrazom, ktorý si Čína sama buduje. Od roku 2004 ČĽR rozsieva po svete stovky Konfuciových inštitútov, ktoré ponúkajú bezplatné kurzy tohto jazyka. Táto krajina míňa nemalé finančné prostriedky na to, aby vo svete šírila čínsky jazyk a jeho prostredníctvom aj čínsku kultúru, a tak si zlepšovala svoje renomé v zahraničí. Tento druh zahraničnej politiky, ktorý je pre Čínu v posledných rokoch charakteristický a úzko súvisí s popularizáciou čínskeho jazyka vo svete, sa nazýva *soft power*, alebo tiež jemná sila, či mäkká diplomacia.

V našej práci sa pokúsime zmapovať súčasnú situáciu vo výučbe čínštiny vo svete a na Slovensku, keďže v tejto malej stredoeurópskej krajine možno v otázke rozširovania čínštiny očakávať o niečo odlišný a hlavne pomalší vývoj. Naším cieľom je poskytnúť informácie, ktoré by pomohli objektívnejšie vnímať útržkovité internetové správy a príspevky, a zoznámiť sa s aktuálnou situáciou vo výučbe čínštiny a jej potenciálnym ďalším vývojom.

Práca je rozdelená na tri časti. Prvá kapitola čitateľa oboznámi s hlavnými faktormi, ktoré vedú k zvyšovaniu záujmu o štúdium čínštiny vo svete a objasní akú úlohu v tomto procese zohrávajú práve vyššie spomenuté Konfuciove inštitúty.

Druhá kapitola sa zameriava na Slovenskú republiku. V jej úvode vyhodnotíme výsledky Eurobarometra 386 z roku 2012 so zameraním na čínštinu, následne ponúkneme prehľad základných, stredných, vysokých a jazykových škôl v SR, kde je možné absolvovať kurzy čínštiny. Osobitne sa budeme venovať aktivitám Konfuciovo

inštitútu v Bratislave, ktorý sa aj u nás v posledných rokoch zaslúžil o výrazné zvýšenie počtu študentov čínštiny. Súčasťou druhej kapitoly sú aj výsledky prieskumu, ktorý sme realizovali na jazykových školách na Slovensku v marci a apríli roku 2015 a jeho cieľom bolo okrem iného zistiť, čo motivuje poslucháčov jazykových kurzov k štúdiu čínštiny, aké je ich vekové zloženie, či majú počty záujemcov o čínsky jazyk stúpajúcu tendenciu, aké percento študentov sa čínštine venuje dlhodobo a podobne. V závere tejto kapitoly sa tiež zamyslíme nad tým, do akej miery je znalosť čínštiny na Slovensku uplatniteľná.

Tretia kapitola je vyhodnotením prieskumu, ktorý sme realizovali na gymnáziách v meste Žilina v marci a apríli roku 2015. Jeho prostredníctvom sme sa snažili zistiť, či by bolo reálne čínštinu implementovať do osnov stredných škôl v SR s ohľadom na záujem, ktorý žiaci o tento jazyk prejavili. Z výsledkov dotazníkového šetrenia sme sformulovali základné odporúčenia, ktoré by mali slúžiť ako odrazový mostík pre tie slovenské školy, ktoré sa v budúcnosti rozhodnú čínštinu vyučovať.

Naše zistenia sú zhrnuté v závere tejto diplomovej práce.

MATERIÁLY A METÓDY

Pri písaní teoretickej časti tejto práce sme využívali predovšetkým sekundárne zdroje vo forme vedeckých článkov, z ktorých väčšina bola písaná v angličtine. Pokiaľ to bolo možné, snažili sme sa získané informácie overiť viacerými nezávislými zdrojmi, a tak dokázať ich hodnovernosť. Zozbieraný materiál sme najskôr kvalitatívne vyhodnotili a následne sme sa pokúsili o jeho interpretáciu.

Druhá a tretia kapitola sa vo veľkej miere opierajú o fakty a štatistiky získané na internete. Dbali sme o to, aby takto získané informácie boli pravdivé. Využívali sme preto predovšetkým oficiálne internetové stránky dôveryhodných inštitúcií ako napríklad Centra vedecko-technických informácií SR, čínskej vládnej neziskovej organizácie Hanban, jednotlivých slovenských škôl a podobne.

Podstatnú časť informácií sme tiež získali formou osobného alebo telefonického rozhovoru so zamestnancami rôznych vzdelávacích inštitúcií, prípadne prostredníctvom mailovej komunikácie. Hoci bol tento spôsob získavania materiálov pomerne náročný a zdĺhavý, v konečnom dôsledku väčšinou priniesol žiadaný výsledok. Pri takto získaných údajoch v citácii uvádzame vždy meno a titul danej osoby, jej pracovnú pozíciu, deň kedy nám tieto informácie boli poskytnuté a spôsob akým nám boli poskytnuté.

Podstatnú časť našej štúdie tvoria výsledky prieskumu. Keďže doposiaľ nevyšla nijaká publikácia ani článok, ktorý by mapoval situáciu vo výučbe čínštiny na Slovensku, všetky informácie, ktoré nás zaujímali, sme museli získať priamo od vedenia jednotlivých škôl alebo od študentov samotných. Spolu sme vytvorili 4 dotazníky, z ktorých 2 sme distribuovali emailom a 2 sme osobne zanesli na konkrétne, vopred vybraté, jazykové a stredné školy. Na vytvorenie dotazníka sme využili služby firmy Google.

Prvý dotazník bol určený zamestnancom jazykových škôl a jeho hlavným cieľom bolo zistiť, či sa záujem o štúdium čínštiny na Slovensku v posledných rokoch zvyšuje alebo nie. Druhý dotazník vyplňali zamestnanci personálnych agentúr. Zistovali sme, či v posledných rokoch na Slovensku zaznamenali zvýšenie počtu pracovných pozícií, ktoré vyžadujú aktívnu znalosť čínskeho jazyka. V oboch prípadoch, sme sa rozhodli potrebné informácie získať prostredníctvom dotazníkov, keďže sme predpokladali, že väčšie množstvo odpovedí dostaneme, ak ľudia nebudú musieť zdĺhavo odpisovať na

naše emaily. Možnosť telefonicky kontaktovať jednotlivé školy a pracovné agentúry sme zavrhlí kvôli vysokým výdavkom.

Tretí dotazník bol určený priamo poslucháčom kurzov čínštiny na jazykových školách v SR a mal objasniť, čo študentov k štúdiu čínštiny motivuje. V tomto prípade však už nebolo možné dotazníky distribuovať emailom, keďže jazykové školy nám nemohli poskytnúť kontakt na svojich študentov. Požiadali sme preto vždy o spoluprácu vyučujúceho daného kurzu, ktorý väčšinou dotazníky ochotne rozdal svojim študentom v priebehu vyučovania. Keďže z časových a finančných dôvodov nebolo možné uskutočniť tento prieskum vo všetkých jazykových školách na Slovensku, kde momentálne prebieha aspoň jeden jazykový kurz čínštiny, obmedzili sme jeho distribúciu na štyri jazykové školy v hlavnom meste Bratislava. Tam sa totiž nachádzala najväčšia možná vzorka respondentov.

Posledný dotazník bol určený žiakom stredných škôl v Žiline. Opäť nebolo možné dotazníky rozposielať elektronicky, preto sme museli jednotlivé školy obísť osobne. V ústrety nám vyšli riaditelia škôl, zástupcovia aj výchovní poradcovia a s realizáciou prieskumu nám ochotne pomohli. Mesto Žilina sme si pre náš prieskum zvolili z praktických dôvodov (krajské mesto s množstvom stredných škôl a gymnázií, dobrá dostupnosť, finančne najmenej náročné riešenie).

Takto získané informácie sme následne zosumarizovali, zanalyzovali, vyhodnotili a sformulovali zodpovedajúce závery.

1 ČÍŇŠTINA VO SVETE

1.1 ROZŠIROVANIE ČÍŇŠTINY VO SVETE A ČÍŇSKA JEMNÁ SILA

Čínština je momentálne najpoužívanejším materinským jazykom sveta s počtom používateľov 1,197 miliardy¹. Tento údaj zahŕňa 13 dialektov, ktoré spadajú do nadradeného čínskeho makrojazyka.² Ak by sme hodnotili výhradne Štandardnú čínštinu, jazyk oficiálne používaný v ČĽR a na Taiwane, a zároveň jazyk, ktorý sa učí väčšina zahraničných študentov, čínština by naďalej ostala jazykom s najvyšším počtom *native speakers*, a to 848 miliónov³.

Počty cudzincov hovoriacich čínsky sú z viacerých dôvodov ťažko hodnotiteľné. V štatistikách uverejnených v 17. vydaní publikácie „Ethnologue: Languages of the World“, sa preto môžu miestami vyskytnúť isté nepresnosti. Každopádne, z údajov z roku 2013 sa zdá byť pravdepodobné, že čínština je druhým najpoužívanejším cudzím jazykom vo svete, hneď za angličtinou. Počet cudzincov hovoriacich čínsky dosahuje 1,350 miliardy, z toho približne 500 miliónov žije v Číne, na Taiwane, v Singapure a v juhoázijskej diaspóre (Malajzia, Indonézia, Thajsko).⁴

S posilňovaním ekonomického a politického postavenia Číny na medzinárodnom poli sa záujem ľudí o túto krajinu zvyšuje. Počet turistov, ktorí ročne navštívia Čínu závratne stúpa a rovnako stúpa aj počet zahraničných študentov, ktorí sa učia po čínsky. Čína bola v roku 1980 34. najobľúbenejšou turistickou destináciou na svete. V roku 2001 už bola piatou najobľúbenejšou destináciou a prognózy naznačujú, že do roku 2020 by mala v tomto rebríčku zastávať prvenstvo. Táto krajina zároveň priťahuje stále väčšie množstvo dlhodobých návštevníkov, obzvlášť zahraničných študentov: „*V roku 1950 Čína privítala prvú skupinu tridsiatich troch zahraničných študentov z východnej Európy. Koncom roka 2000 bol celkový počet zahraničných študentov v Číne 407 000 a*

¹ *Statistical Summaries: Summary by language size* [online]. [cit. 27. 4. 2015] Dostupné na: <<http://www.ethnologue.com/statistics/size>>

² Makrojazyk: súhrn viacerých jednotlivých príbuzných jazykov, ktoré sú v určitých kontextoch považované za jeden a ten istý jazyk. (<http://www.ethnologue.com/about/problem-language-identification#MacroLgsID>)

³ *Statistical Summaries: Summary by language size* [online]. [cit. 27. 4. 2015] Dostupné na: <<http://www.ethnologue.com/statistics/size>>

⁴ *List of languages by total number of speakers* [online]. [cit. 27. 4. 2015] Dostupné na: <http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_languages_by_total_number_of_speakers>

pochádzali zo 160 krajín sveta. Z toho CSC⁵ študentov bolo 88 000 a samoplatiteľov 317 000.“⁶ Ako môžeme usudzovať aj z týchto údajov, záujem o štúdium čínštiny celosvetovo stúpa. Ľudia sú ochotní investovať do štúdia tohto jazyka vlastné nemalé finančné prostriedky, čo naznačuje, že vnímajú tento jazyk ako investíciu, ktorú budú môcť v budúcnosti zúročiť.

Čínština je v súčasnosti zároveň druhým najpoužívanejším jazykom na internete. Existujú predikcie, podľa ktorých by sa do niekoľkých rokov mohla stať v tejto oblasti jazykom číslo jedna, čo je pozoruhodné vzhľadom na fakt, že dodnes nie je každý človek v Číne aj používateľom internetu.⁷ ČĽR sa teda z viacerých pohľadov stáva stredobodom celosvetového záujmu. Ľudia si uvedomujú rastúcu váhu Číny v medzinárodnom spoločenstve a cieľavedome sa pripravujú na čoraz častejšie kontakty s touto krajinou, či už obchodné alebo súkromné.

Jedným z predpokladov na to, aby sme boli v budúcnosti dobre pripravení na bežné kontakty s čínskym obchodným partnerom, zamestnávateľom alebo turistom, je zoznámiť sa s jeho kultúrnym prostredím. V dnešnom neustále sa globalizujúcom svete, už nie sú jednotlivé kultúry izolované, no prelínajú sa, bez ohľadu na hranice štátov. Jednou zo zložiek kultúry je jazyk. Jazyk a kultúra sú neoddeliteľne späté a zároveň sú kľúčom k pochopeniu jedinečných špecifik jednotlivých krajín.⁸ Z toho plynie otázka, či je dostačujúce spoliehať sa na angličtinu, ktorá v dnešnej dobe zastáva funkciu *lingua franca*⁹, alebo môže štúdium čínštiny napomôcť hladšej komunikácii s Čínou ako potenciálnym obchodným prípadne politickým partnerom, a zároveň nám umožní pochopiť kultúrne špecifiká a odlišnosti tejto krajiny a využiť ich tak vo svoj prospech.

⁵ CSC: China Scholarship Council; nezisková organizácia fungujúca pri Ministerstve školstva ČĽR, ktorá poskytuje finančnú podporu čínskym študentom na štúdium v zahraničí a zahraničným študentom na štúdium v Číne. (<http://en.csc.edu.cn/About/>)

⁶ DING, S. – SAUNDERS, R. A. Talking Up China: An Analysis of China's Rising Cultural Power and Global Promotion of the Chinese Language. *East Asia*. 2006, 23(2), s. 6.

⁷ RUSINEK A. – ŽYŠKO, K. Is Chinese Mandarin becoming a Global Lingua Franca? *Lublin Studies in Modern Languages & Literature*. 2012, 36, s. 65-66.

⁸ DING, S. – SAUNDERS, R. A. Talking Up China: An Analysis of China's Rising Cultural Power and Global Promotion of the Chinese Language. *East Asia*. 2006, 23(2), s. 6.

⁹ Lingua franca: (→ tal.) Pôvodne jazyk používaný na komunikáciu medzi ľuďmi s rozdielnym materinským jazykom, dnes akýkoľvek systém komunikácie, ktorý zabezpečuje vzájomné porozumenie si. Počas histórie existovali rôzne lingua franca (latinčina v krajinách Stredozemného mora, arménčina na Blízkom Východe, Swahili vo Východnej Afrike a pod.)

Už v minulosti sa menila hierarchia jazykov na základe posilňovania alebo naopak oslabovania vplyvu určitej krajiny vo svete. Jazyky, ktorými hovorili tie najmocnejšie krajiny sveta, boli vnímané ako jazyky prestížne. Je prirodzené, že niektoré jazyky časom strácajú svoj vplyv a naopak jazyky, ktoré kedysi neboli príliš dôležité, sa môžu pod vplyvom rôznych socioekonomických faktorov stať strategickými.¹⁰ Angličtina je síce v súčasnosti dorozumievacím jazykom vo svete vedy aj diplomacie, no keďže sa v poslednej dobe čím ďalej tým viac dostáva do popredia otázka multilingvizmu a multikulturalizmu, je otáznou, ako dlho si túto pozíciu ešte dokáže zachovať. Je možné, že ju nahradí iný jazyk? A má práve čínština predpoklady k tomu, aby sa stala v budúcnosti novou *lingua franca*? Z analýzy Zhao Hongqina a Huang Jianbina vyplýva, že hoci je nepravdepodobné, že by čínština v blízkej budúcnosti vytlačila angličtinu z pozície svetovo najrozšírenejšieho jazyka, určite bude prinajmenšom dôležitou a neopomenuteľnou súčasťou prepojeného sveta, a preto by sme jej mali venovať zodpovedajúcu pozornosť.¹¹

V nasledujúcej časti zhrnieme najdôležitejšie dôvody zvyšovania popularity čínskeho jazyka vo svete a pozrieme sa tiež na to, akú úlohu v tomto procese zohrávajú Konfuciove inštitúty.

1.2 EKONOMICKÉ FAKTORY

Jedným z hlavných dôvodov nárastu popularity čínštiny sú samozrejme ekonomické faktory. Čínska ekonomická sila mení postoj k čínštine na celom svete. Čína je kľúčovým hráčom v globálnej ekonomike, vďaka čomu sa z čínštiny stáva nástroj potrebný a využiteľný v obchode.¹² Existuje viacero štúdií (napríklad Helliwell, J. (1999). Language and trade. Hutchinson, W. K. (2002). Does ease of communication increase trade? Commonality of language and bilateral trade.), ktoré dokazujú, že pokiaľ chcú byť dve krajiny s rozdielnym materinským jazykom zapojené do spoločného obchodu alebo investícií, vyžaduje to schopnosť dohovoru v jednom, prípadne v oboch týchto jazykoch, alebo v *lingua franca*, pričom pre tých, ktorí hovoria

¹⁰ ČERNÝ, M. Language Death versus Language Survival: A Global Perspective. In *Beyond Globalization in the Regional Context*, Ostrava: University of Ostrava, 2010, s. 51-56.

¹¹ HUANG, J. B. – ZHAO, H. Q. China's policy of Chinese as a foreign language and the use of overseas Confucius Institutes. *Educational Research For Policy And Practice*. 2010, 9(2), s. 127.

¹² RUSINEK A. – ŽYŠKO, K. Is Chinese Mandarin becoming a Global Lingua Franca? *Lublin Studies in Modern Languages & Literature*. 2012, 36, s. 63.

rovnakým jazykom, to znamená podstatné zníženie výdavkov.¹³ Preto človek hovoriaci napríklad čínsky, bude pre firmu, ktorá spolupracuje s Čínou, jednak ekonomicky výhodným riešením, jednak dokáže jednoduchšie kultivovať priateľské vzťahy s obchodným partnerom. Takýto uchádzač o zamestnanie sa tak stáva konkurencieschopnejším na trhu práce. Jacques Melitz vo svojej štúdiu uvádza, že použitie priamej komunikácie v obchode (tzn. schopnosť komunikovať s obchodným partnerom priamo v danom jazyku, nie prostredníctvom tlmočníka) je približne trikrát efektívnejšie ako nepriama komunikácia.¹⁴

Študenti čínštiny si ju väčšinou volia z pragmatických dôvodov. Zameriavajú sa na ňu ako na komunikačný nástroj. Ich záujem o znalosť čínskeho jazyka sa zdá byť obmedzený na schopnosť komunikovať s čínskou obchodnou komunitou alebo žiť, študovať a pracovať v Číne. Vidia možnosť profitovať z čínskeho ekonomického rozmachu.¹⁵ Funkcia čínštiny ako nositeľa kultúry je skôr druhoradá, pričom osobne sa domnievam, že tento jej aspekt je minimálne rovnako dôležitý, obzvlášť pri snahe o vybudovanie dobrých obchodných vzťahov s Číňanmi a čínskymi firmami.

1.3 HISTORICKÉ FAKTORY

Čínsky jazyk a kultúra sú veľmi populárne práve v posledných rokoch z časti aj z dôvodov historických. V súčasnosti je štúdium čínštiny pomerne jednoduché. Bežný študent čínskeho jazyka môže do krajiny takmer kedykoľvek vycestovať vďaka tomu, že sa Čína koncom 80. rokov otvorila svetu. Vďaka internetu majú študenti prístup k obrovskému množstvu kvalitných učebných materiálov, dokážu byť v nepretržitom kontakte s rodenými Číňanmi, môžu sa zapísať do rôznych on-line kurzov a podobne. Ponuka jazykových kurzov, ako v zahraničí, tak aj v Číne samotnej, je veľmi bohatá, pričom vyučujúci sú už väčšinou kvalifikovaní čínski lektori vzdelaní práve v oblasti výučby čínštiny ako cudzieho jazyka.

¹³ LIEN, D. – OH, H. CH. – SELMIR, W. T. Confucius institute effects on China's trade and FDI: Isn't it delightful when folks afar study Hanyu? *International Review of Economics and Finance*. 2012, 21, s. 148.

¹⁴ MELITZ, J. Language and Foreign Trade. *European Economic Review*. 2008, 52, s. 691.

¹⁵ KUMARAVADIVELU, B. Global Mandarin: Promoting Chinese Language and Culture in an Age of Globalization. *Journal of Chinese Language Studies*. 2012, 8, s. 4.

V minulosti však bola situácia diametrálne odlišná a bolo podstatne ťažšie dostať sa do kontaktu s týmto orientálnym jazykom. V 19. storočí bolo dokonca z dôvodu ochrany bezpečnosti štátu zakázané učiť cudzincov po čínsky. ¹⁶

K zmene došlo v 50. až 70. rokoch minulého storočia. V období po založení ČĽR bola výučba čínštiny pre zahraničných študentov nástrojom budovania čínskej zahraničnej diplomacie a posilňovania medzinárodných vzťahov, a to predovšetkým s vtedajšími socialistickými krajinami. V roku 1950 prichádzajú do Číny prví výmenní študenti z východnej Európy (Poľsko, Československo). V roku 1951 je založená prvá oficiálna trieda čínštiny pre zahraničných študentov a o rok neskôr sú do Bulharska a Severnej Kórey poslaní prví čínski lektori. V roku 1965 je v ČĽR založená prvá univerzita špecializujúca sa na výučbu čínštiny pre zahraničných študentov. ¹⁷

V 80. a 90. rokoch minulého storočia, po tom, ako sa Čína otvorila svetu, začali vznikať rôzne iniciatívy na podporu zahraničných študentov a výučby čínštiny. Začali sa publikovať nové učebné materiály, vznikajú krátkodobé kurzy čínštiny, usporadúvali sa prvé konferencie. Tento proces vyvrcholil v roku 1987 založením vládnej neziskovej organizácie Hanban ¹⁸, fungujúcej pri Ministerstve školstva ČĽR, ktorej hlavnou úlohou je propagácia čínskeho jazyka a kultúry vo svete. Hanban vytvoril systém skúšok z čínštiny pre zahraničných študentov, organizuje jazykové súťaže, jazykové výmeny, publikuje učebnice, poskytuje profesionálny tréning pre učiteľov čínštiny na základných a stredných školách a univerzitách. Za jeho pomoci sa napokon stáva 21. storočie storočím Konfuciových inštitútov. ¹⁹ K úlohe Konfuciových inštitútov v procese popularizácie čínštiny vo svete sa vrátíme v kapitole „Druhá tvár Konfuciových inštitútov: Chinese soft power“ (viď. 1.6).

V dnešnej dobe je teda omnoho jednoduchšie zvoliť si čínštinu ako odbor svojho štúdia, keďže je podstatne dostupnejšia veľkému množstvu študentov, čo samozrejme zohráva tiež určitú rolu v náraste záujmu o tento jazyk.

¹⁶ HUANG, J. B. – ZHAO, H. Q. China's policy of Chinese as a foreign language and the use of overseas Confucius Institutes. *Educational Research For Policy And Practice*. 2010, 9(2), s. 130-131.

¹⁷ Tamtiež, s. 131

¹⁸ HANBAN: 中国国家汉语国际推广领导小组办公室; Chinese National Office for Teaching Chinese as a Foreign Language. (<http://www.hanban.edu.cn/>)

¹⁹ HUANG, J. B. – ZHAO, H. Q. China's policy of Chinese as a foreign language and the use of overseas Confucius Institutes. *Educational Research For Policy And Practice*. 2010, 9(2), s. 132.

1.5 LINGVISTICKÉ FAKTORY

Napriek mnohým faktom argumentujúcim v prospech štúdia čínštiny, z ktorých niektoré boli vymenované vyššie, existujú aj určité faktory, ktoré naopak od štúdia čínštiny študentov odrádzajú. Predovšetkým sa jedná o náročnosť tohto jazyka. Problémy študentom spôsobujú hlavne mnohé čínske dialekty, výslovnosť založená na správnej intonácii a znaky, ktorých zvládnutie je celoživotným neprestávajúcim bojom aj pre Číňanov samotných.

„V Číne existuje 297 žijúcich jazykov. Z nich 15 je ústavných, 23 sa práve vyvíja, 100 sa aktívne používa, 127 je ohrozených a 32 postupne vymiera.“²⁰ Mnohé z týchto jazykov sú si navzájom nezrozumiteľné. Študentovi štandardnej čínštiny sa preto aj po rokoch štúdia poľahky môže stať, že Číňan mu porozumie, no on nepochopí Číňana, keďže neovláda miestny dialekt, ktorý je pre neho akoby ďalším cudzím jazykom.

Výslovnosť je pre Európanov pomerne náročná, pretože čínština je jazyk s tónickým prízvukom. V praxi to znamená, že význam slova v čínštine závisí od priebehu tónu použitého pri tvorbe slova, jav európskym jazykom cudzí: „V čínštine sa melódia hlasu využíva v prvom rade k rozlišovaniu významu jednoslabičných slov [...] a sekundárne prostredníctvom modifikácie tónov, zdôraznením alebo oslabením ich charakteristík a pod. k rozlišovaniu významu viet ako celkov. [...] V čínštine je teda výslovnosť jednoslabičných slov a výslovnosť prízvučných slabík vo viacslabičných slovách charakterizovaná istým priebehom a polohou melódie; inak povedané, vyslovujú sa vždy v jednom zo štyroch tónov.“²¹

Otázka slovnej zásoby a jej dopad na vzdelávací proces je tiež častokrát podceňovaná. Sinológ Don Starr, prednášajúci na Univerzite v anglickom Durhame, sa vo svojom výskume špecializuje na klasickú a modernú čínštinu. V jednom zo svojich článkov sa vyjadril, že hovorová čínština ako taká nie je výnimočne zložitá, avšak na rozdiel od európskych jazykov, v ktorých sa slovná zásoba prekrýva v 50-70% prípadov, neexistujú takmer nijaké slová, spoločné pre čínštinu a európske jazyky.

²⁰ China [online]. [cit. 27. 4. 2015] Dostupné na: <<http://www.ethnologue.com/country/CN>>

²¹ ŠVARNÝ, O. – UHER, D. *Hovorová čínština: Úvod do studia hovorové čínštiny*. Vydanie druhé: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. 190 s. ISBN 80-244-0298-X. s. 37

Naopak, práve veľká podobnosť v slovnej zásobe výrazne uľahčuje štúdium čínštiny žiakom z Japonska alebo Kórey.²²

Ďalším vážnym problémom pri štúdiu čínštiny je čínsky systém písania: „[...] v jazyku [čínštine] existuje až 50 000 znakov, pričom 8 000 sa používa v bežnej konverzácii. Znalosť približne 1 500 až 2 000 čínskych znakov je potrebná k základnej gramotnosti.“²³ Čínske znaky, keďže nie sú založené na systéme abecedy, spôsobujú takmer všetkým študentom (Japoncov vynímajúc), najväčšie komplikácie. Je dokázané, že bežnému európskemu študentovi čínštiny trvá 2-4 krát dlhšie kým dosiahne úroveň čínštiny porovnateľnú s iným európskym jazykom.²⁴

1.6 GLOBALIZÁCIA

Ľudia, kultúry, národy a ekonomiky sú v súčasnosti úzko prepojené. Všetci sme vzájomne v ďaleko užšom kontakte ako kedysi a lokálne kultúry už nie sú izolovanými celkami uzavretými pred zvyškom sveta. Tento proces ekonomickej a kultúrnej globalizácie je urýchľovaný informačnou revolúciou, ktorej hlavnou črtou je využívanie internetu: „V tejto globálnej kultúrnej difúzii niektorí ľudia vidia hrozbu pre miestne jazyky, kultúry a náboženskú identitu. Z toho dôvodu sa mnohé národy a komunity snažia zachovať, chrániť a podporovať lokálnu identitu.“²⁵ Väčšina ľudí sa snaží ostať verná svojim kultúrnym koreňom, no zároveň sa pokúša rozširovať svoje znalosti o cudzích kultúrach. Čínska tradičná kultúra bola pre zvyšok sveta vždy veľmi atraktívna, no dnes sa stáva objektom záujmu rovnako súčasná Čína. Už v roku 1988 Hodge a Louie vyjadrili potrebu sveta dozvedieť sa viac o Číne, jej jazyku a kultúre: „Chceme poznať Čínu, aby sme sa mohli pohybovať tak voľne a ďaleko, ako to len bude

²² STARR, D. Chinese Language Education in Europe: the Confucius Institutes. *European Journal of Education*. 2009, 44(1), s. 77.

²³ RUSINEK A. – ŽYŠKO, K. Is Chinese Mandarin becoming a Global Lingua Franca? *Lublin Studies in Modern Languages & Literature*. 2012, 36, s. 71.

²⁴ STARR, D. Chinese Language Education in Europe: the Confucius Institutes. *European Journal of Education*. 2009, 44(1), s. 78.

²⁵ KUMARAVADIVELU, B. Global Mandarin: Promoting Chinese Language and Culture in an Age of Globalization. *Journal of Chinese Language Studies*. 2012, 8, s. 2.

možné.²⁶ A bezprostredný prístup k Číne a Číňanom môžeme najjednoduchšie získať práve prostredníctvom čínskeho jazyka.

1.7 DRUHÁ TVÁR KONFUCIOVÝCH INŠTITÚTOV: CHINESE SOFT POWER

Aj Čína si je vedomá dôležitosti podpory vlastnej kultúry. V období, kedy je ona samotná vystavená vplyvom západnej kultúry a pôsobeniu angličtiny na vlastný jazyk, podstupuje kroky vedúce k posilneniu celosvetového povedomia o čínskej kultúre a čínskom jazyku. Týmto spôsobom sa snaží uchrániť vlastnú kultúrnu tradíciu pred splynutím s kultúrou silnejšou, ktorá by ju mohla potenciálne ohroziť. Využíva na to okrem iného aj politiku takzvanej jemnej sily²⁷. Jemná sila (Soft power) je koncept vytvorený Josephom Nye z Harvardskej univerzity. Prvýkrát ho autor použil vo svojej knihe s názvom „Bound to Lead: The Changing Nature of American Power“ v roku 1990, a to v súvislosti s USA²⁸. V poslednej dobe je však tento pojem často spájaný práve s meniacou sa zahraničnou politikou ČĽR a obzvlášť so šírením Konfuciových inštitútov vo svete. Ujasnime si preto, čo presne použitie jemnej sily znamená: *„Všetci vieme, že vojenská a ekonomická sila často prinúti ostatných zmeniť ich postoj. Tvrdá sila spočíva v úplatkoch alebo vyhrážkach. No niekedy dokážete dosiahnuť výsledok, ktorý chcete, bez zjavných hrozieb alebo peňazí. Nepriama cesta ako dostať to, čo chcete, sa niekedy nazýva „druhou tvárou moci“. Krajina môže dosiahnuť požadované výsledky v politickom svete, pretože ostatné krajiny ju chcú nasledovať, a to z toho dôvodu, že obdivujú jej hodnoty, nasledujú jej príklad, usilujú sa dosiahnuť jej úroveň prosperity a otvorenosti. [...] Táto jemná sila znamená primäť iných aby chceli to, čo chcete vy a je založená na spolupráci ľudí, nie na donucovaní.“²⁹*

Aké sú teda skutočné dôvody toho, že Čína tak vehementne investuje čas, energiu aj peniaze do vzdelávania cudzincov v oblasti čínskeho jazyka a kultúry? Odpoveď je jednoduchá: globálna popularizácia čínštiny súvisí so snahou Číny zvýšiť svoju kultúrnu silu, prostredníctvom vytvárania pozitívneho obrazu o Číne vo svete. To má

²⁶ HODGE, B., - LOUIE, K. The politics of Chinese language and culture, the art of reading dragons. In HUANG, J. B. – ZHAO, H. Q. China's policy of Chinese as a foreign language and the use of overseas Confucius Institutes. *Educational Research For Policy And Practice*. 2010, 9(2), s. 128.

²⁷ Jemná sila: voľný preklad z ang. soft power

²⁸ *Soft power* [online]. [cit. 17. 11. 2014] Dostupné na: <http://en.wikipedia.org/wiki/Soft_power>

²⁹ NYE, J. S. Jr. *Soft power: The Means to Success in World Politics*. Vydanie prvé. New York: Public Affairs, 2005. 191 s. ISBN 978-1586483067 s. 5.

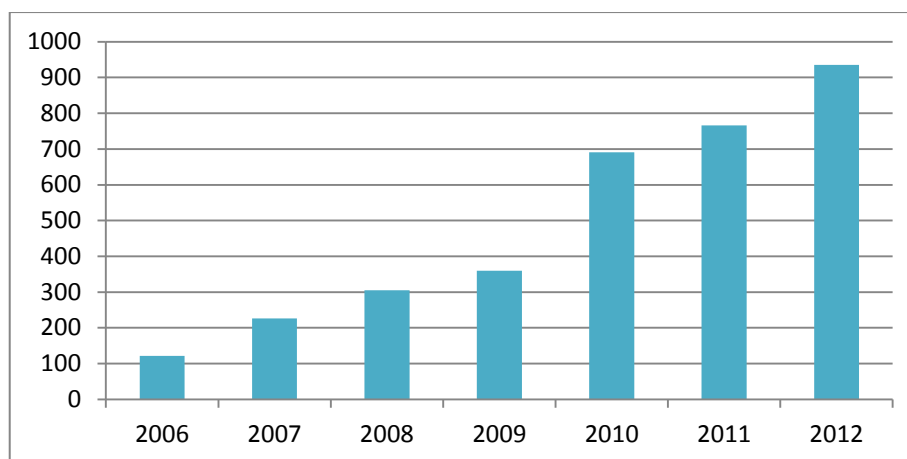
následne viesť k posilneniu pozície ČĽR na medzinárodnej politickej scéne: „*Čína chce vytvoriť pokojné medzinárodné prostredie, v ktorom by mohol jej ekonomický rozvoj napredovať a v ktorom dokáže sama seba vykresliť ako zodpovedného a konštruktívneho hráča vo svetovej politike.*“³⁰

Čína už v minulosti trpela istým dojmom nadradenosti nad ostatnými národmi, čo sa postupom času prejavilo v jej politike uzatvárania sa svetu. V priebehu 19. storočia došlo k niekoľkým nepríjemným vojenským stretom medzi Čínou a zahraničnými mocnosťami. Porážky, ktoré v nich Čína utrpela, ako aj Maova politika 50. a 60. rokov minulého storočia, ju na pomerne dlhú dobu odstavili zo svetového politického diania. V posledných rokoch sa však situácia mení. Čína sa rôznymi spôsobmi snaží svetu dokázať, že je mu rovnocenným partnerom, napríklad aj šírením pozitívneho obrazu o sebe ako o kultúrnej a kultivovanej krajine.

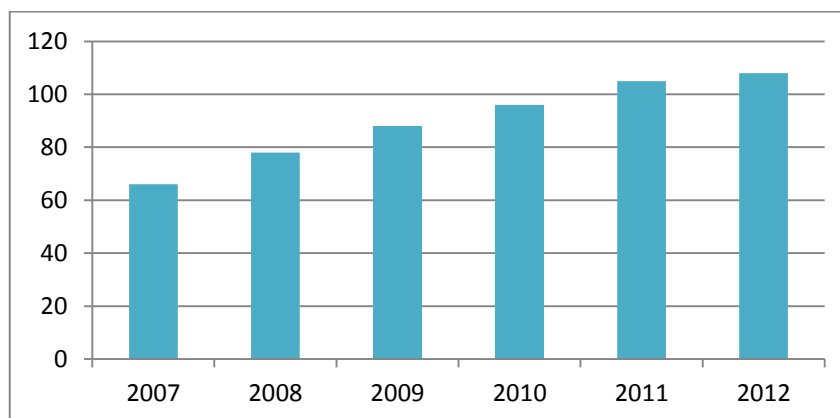
Hlavným nástrojom čínskej jemnej sily sú práve Konfuciove inštitúty, ako šíritelia pro-čínskej propagandy. Pilotný projekt bol spustený v roku 2004 v hlavnom meste Uzbekistanu Taškente. Prvý oficiálne ohlásený Konfuciov inštitút (KI) bol založený v tom istom roku v Kórey. Odvtedy sa začali tieto akadémie rapídne šíriť po celom svete. V grafe č.1 môžeme vidieť, k akému nárastu došlo v počte KI a Konfuciových učební³¹ (KU) v rokoch 2006-2012.

³⁰ KURLANTZICK, J. Charm offensive: How China's soft power is transforming the world. In GIL, J. The promotion of Chinese Language Learning and China's Soft Power. *Asian Social Science*. 2008, 4(10), s. 117.

³¹ Konfuciove učebne: Okrem Konfuciových inštitútov začal Hanban zakladať aj tzv. Konfuciove učebne. Tzn., že na danej partnerskej univerzite sa neotvorí celý Konfuciov inštitút, ale len trieda, kde sa vyučuje čínština, prípadne sa špecializuje na niektorý konkrétny aspekt čínskej kultúry.

GRAF 1: CELKOVÝ POČET KONFUCIOVÝCH INŠTITÚTOV A KONFUCIOVÝCH UČEBNÍ V ROKOCH 2006-2012³²

GRAF 2: POČET KRAJÍN S MINIMÁLNE JEDNÝM KONFUCIOVÝM INŠTITÚTOM V ROKOCH 2007-2012³³

Najnovšie údaje z roku 2013 hovoria o 440 KI a 646 KU (celkovo 1086) fungujúcich v 120 krajinách sveta (viď. Graf č. 2). Vedúcou krajinou čo do počtu KI (97) je USA. Koncom roka 2013 boli troma kontinentmi s najvyšším počtom KI a KU Európa (149), Amerika (144) a Ázia (93). Čo sa týka Európy, najviac KI, ktoré sú zároveň najväčšími v tomto regióne, je otvorených vo Veľkej Británii (24), Rusku (18), Francúzsku (17), Nemecku (14) a Taliansku (11). Na Slovensku bol s podporou Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Ekonomickej univerzity v Bratislave a čínskej Tianjinskej univerzity založený prvý Konfuciov inštitút v roku 2007.

³² Hanban 2006-2012 annual reports [online]. [cit. 17. 11. 2014] Dostupné na: <<http://www.hanban.edu.cn/report/index.html>>

³³ Tamtiež

V článku uverejnenom na oficiálnych stránkach organizácie Hanban bolo uvedené, že podľa štatistík ccdy.cn³⁴ sa v roku 2010 učilo čínštinu približne 100 miliónov zahraničných študentov. Toto číslo pravdepodobne vzrástlo v roku 2013 približne o ďalších 50 miliónov, táto informácia však doposiaľ nebola oficiálne potvrdená. Súhlasíme s autorom článku, ktorý v závere dodáva, že z čínskych Konfuciových inštitútov sa v priebehu jedného desaťročia nepochybne stala unikátna kultúrna značka a jasný predstaviteľ úspešného využitia jemnej sily v praxi.³⁵

V rokoch 2010-2013 zároveň začali vznikať nové špecializované druhy KI, ktoré sa majú, odhliadnuc od propagácie čínštiny, bližšie zameriavať na popularizáciu čínskej kultúry. Tak vznikajú napríklad KI špecializované na tradičnú čínsku medicínu, obchod, turizmus, hudbu, tanec či čajovú kultúru.³⁶

Z vyššie uvedených údajov možno usudzovať, že spôsob propagácie čínštiny, aký zvolila ČĽR, je do veľkej miery úspešný. Pritiahol pozornosť veľkého množstva študentov a záujemcov o čínske tradície a kultúru. Snaha o zmenu vnímania Číny v zahraničí v širšom spoločensko-ekonomickom kontexte (demokratizácia spoločnosti, rast životnej úrovne, ľudské práva a pod.) je výrazná, ale hodnotiť jej výsledky nie je predmetom tejto práce.

1.8 ČIASŤOČNÝ SUMÁR

Je alebo nie je čínština jazykom budúcnosti? Odpoveď na túto otázku prinesie čas. Dnes však nemožno poprieť, že postavenie čínštiny v hierarchickom rebríčku najdôležitejších svetových jazykov sa posilňuje. Pokúsime sa zhrnúť faktory, ktoré podľa nášho názoru vedú k popularizácii čínštiny vo svete:

1. *Ekonomicko-politické faktory* – súvisia s posilňovaním postavenia ČĽR vo svetovom obchode, priemyselnej výrobe a politike;
2. *Historické faktory* - súvisia so zmenami v čínskej zahraničnej politike, ktoré otvorili krajinu svetu a aktívne priťahujú študentov, turistov a všetkých záujemcov o čínsku kultúru, jazyk a históriu;

³⁴ 中国文化传媒网: Portál internetového kultúrneho spravodajstva ČĽR, fungujúceho pri Ministerstve kultúry ČĽR.

³⁵ 440 Confucius Institutes and 646 Confucius Classrooms Established, the US has the most [online]. 10. 6. 2014 [cit. 17. 11. 2014] Dostupné na: <http://english.hanban.org/article/2014-06/10/content_540321.htm>

³⁶ Tamtiež

3. *Globalizácia* – súvisí s možnosťou a potrebou rozširovania znalostí o cudzích kultúrach, pretože vedú k jednoduchším obchodným, politickým a spoločenským kontaktom na rôznej úrovni;
4. *Konfuciove inštitúty* – zjednodušujú prístup k vzdelávaniu v oblasti čínskeho jazyka a kultúry. Sú zároveň hlavným nástrojom čínskej jemnej sily, ktorá má z dlhodobého hľadiska viesť k zlepšeniu pozitívneho vnímania Číny v zahraničí, a tak nenápadne napomôcť posilneniu jej postavenia vo svete.

2 ČÍŇŠTINA NA SLOVENSKU

2.1 Úvod

V prvej kapitole sme sa pokúsili načrtnúť situáciu vo výučbe čínštiny vo svete, objasniť faktory, ktoré vedú k zvyšovaniu záujmu o štúdium čínštiny a skonštatovali sme, že hlavnú úlohu v posilňovaní celosvetového postavenia čínštiny majú práve Konfuciove inštitúty.

V druhej kapitole sa pokúsime zhodnotiť postavenie čínštiny na Slovensku. Začneme zhrnutím výsledkov Eurobarometra 386 z roku 2012, ktoré zanalyzujeme so zameraním na čínštinu. Následne čitateľa oboznámime s aktuálnymi možnosťami výučby čínštiny na Slovensku. Prostredníctvom vyhodnotenia štatistických údajov, ako aj údajov získaných formou dotazníkov, formou osobných pohovorov a telefonickej, prípadne mailovej komunikácie s vedením súkromných jazykových škôl, Konfuciovoho inštitútu a ostatných slovenských ZŠ, SŠ a VŠ, na ktorých sa vyučuje čínština, sa pokúsime potvrdiť/vyvrátiť našu nasledujúcu hypotézu: Na Slovensku záujem o štúdium čínskeho jazyka rastie.

Táto kapitola tiež ponúkne zhrnutie výsledkov prieskumu, ktorý prebiehal formou dotazníkového šetrenia, a v ktorom sme sa snažili zistiť, aká veková kategória ľudí má najväčší záujem o štúdium čínštiny a čo Slovákov motivuje k štúdiu čínskeho jazyka. Predpokladali sme, že študenti mienia v budúcnosti čínštinu využívať vo svojej profesii a domnievajú sa, že jej znalosť ich môže zviditeľniť na trhu práce.

V závere druhej časti sa zamyslíme nad otázkou, či má vôbec štúdium a znalosť čínštiny na Slovensku opodstatnenie. Inak povedané, aké je uplatnenie čínsky hovoriacich Slovákov v SR. To, či by Slováci mali čínštinu študovať alebo im v budúcnosti bude z ekonomického pohľadu na nič, je kľúčová otázka. Vyvodit' však relevantné závery by si vyžadovalo výskum zameraný výhradne na uplatnenie sinológov na slovenskom, prípadne európskom trhu práce. Keďže rozsah tejto DP ako aj časové dôvody nám neumožňujú venovať sa tejto otázke detailne, pokúsime sa aspoň načrtnúť možné predpoklady, ktorými by v budúcnosti bolo zaujímavé a žiadúce zaoberať sa v samostatnej štúdií.

2.2 EURÓPSKY MULTILINGVIZMUS

Slovenská republika je členským štátom Európskej únie od roku 2004. V EU sa hovorí 23 oficiálne uznávanými jazykmi, viac ako 60 miestnymi pôvodnými jazykmi a jazykmi národnostných menšín a tiež jazykmi, ktoré používajú prisťahovalci z iných krajín sveta. Od vstupu do EU je na jednotlivé členské štáty EU kladená požiadavka venovať čoraz viac pozornosti výučbe cudzích jazykov, pretože „*ich ovládanie priamo ovplyvňuje fungovanie demokracie a formovanie osobnosti novodobého európskeho občana, a zároveň podporuje mobilitu na trhu práce, zvyšuje konkurencieschopnosť a dáva predpoklad pre vytvorenie silného ekonomického priestoru*“³⁷. Od občanov členských štátov EU sa očakáva, že budú ovládať minimálne dva cudzie jazyky na komunikačnej úrovni. V tak rôznorodnej spoločnosti, akú vytvára toto zoskupenie štátov, ovládanie cudzích jazykov jednak prispieva k lepšiemu vzájomnému porozumeniu, jednak je multilingvizmus jedným z predpokladov zvyšovania konkurencieschopnosti Európanov na európskom trhu práce. V súčasnosti už nie sú naše pracovné príležitosti určované hranicami jednotlivých štátov, s procesom európskej integrácie sa pracovná mobilita v rámci EU stáva bežným javom.

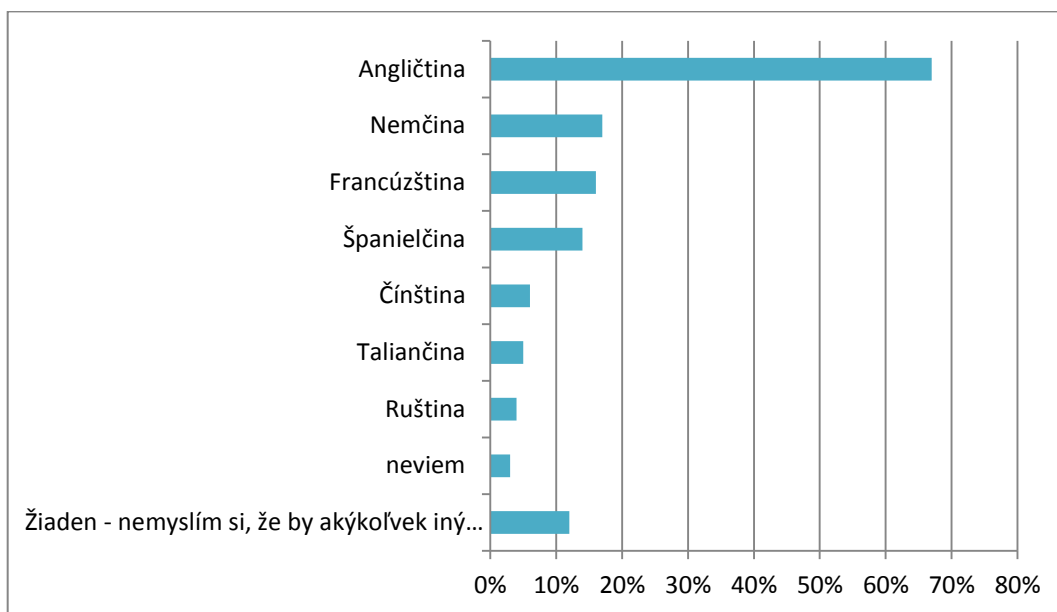
V období od februára do marca 2012 prebiehal prieskum medzi 27 členskými štátmi EU, ktorého sa zúčastnilo 26 751 respondentov z rôznych sociálnych a demografických skupín. Cieľom tohto prieskumu bolo zistiť ako občania EU chápu pojem multilingvizmus, do akej miery ovládajú cudzie jazyky, akým spôsobom sa ich učia, ktoré cudzie jazyky považujú za dôležité a podobne. Čo je pre nás zaujímavé z hľadiska našej práce je fakt, že jediným neeurópskym jazykom, ktorý sa v odpovediach respondentov pomerne často vyskytoval, bola práve čínština, pričom ju mnohí z opýtaných považujú nie len za jazyk užitočný pre svoj osobný rozvoj, ale predovšetkým za jazyk perspektívny pre svoje deti. V porovnaní výsledkov Eurobarometra 386 z roku 2005 s výsledkami z roku 2012 pozorujeme výrazné posilnenie postavenia tohto jazyka v porovnaní s ostatnými európskymi jazykmi.

³⁷ *Návrh postupu zavedenia nového modelu vyučovania cudzích jazykov*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav v Bratislave, 2006. Dostupné na:

<http://www2.statpedu.sk/buxus/docs/projekty/SPU/navrh_implementatione_CJ.pdf>

2.2.2 Výsledky EUROBAROMETRA³⁸

Prieskum ukázal, že až 88% Európanov sa domnieva, že znalosť cudzích jazykov je veľmi užitočná. Dve tretiny respondentov uviedli angličtinu (67%) ako jeden z dvoch jazykov, ktoré pre seba považujú za najužitočnejšie. Hneď za angličtinou nasledovala nemčina (17%), francúzština (16%) a španielčina (14%). Čínština (6%) sa umiestnila na 5. mieste pred jazykmi ako taliančina (5%) a ruština (4%). (viď. Graf č.3)

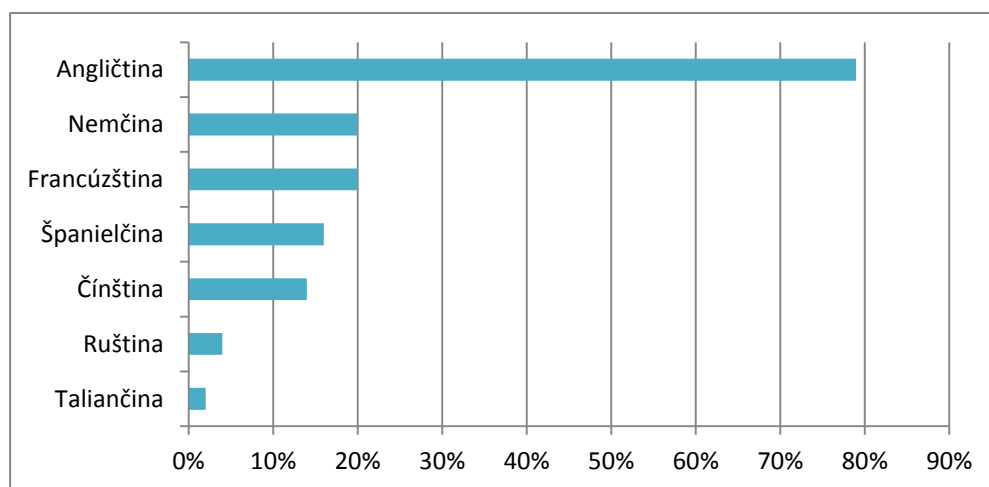
GRAF 3: KTORÉ Z CUDZÍCH JAZYKOV SÚ PODĽA VÁS NAJUŽITOČNEJŠIE PRE VÁŠ OSOBNÝ ROZVOJ?

V porovnaní s výsledkami Eurobarometra z roku 2005 sa znížil počet tých, ktorí považovali za dôležitú francúzštinu (-9%), aj tých, ktorí sa domnievajú, že pre ich osobný rozvoj je dôležitá nemčina (-5%). Naopak, zvýšil sa počet tých, ktorí za dôležitý jazyk považujú čínštinu (+4%). Najväčší percentuálny nárast v porovnaní s rokom 2005 zaznamenalo Španielsko (+11%) a Veľká Británia (+9%). Značné rozdiely si všimneme pokiaľ porovnáme odpovede respondentov z krajín EU15 s odpoveďami respondentov z krajín NMS12. Až 7% opýtaných pochádzajúcich zo štátov EU15 si myslí, že čínština je užitočným jazykom pre ich osobný rozvoj. V štátoch NMS12 tento názor zastáva už len 1% opýtaných. Výsledky na Slovensku sú neslávne. 0% Slovákov si myslí, že by pre nich bola čínština prospešná. V tomto smere v ich náhlade na čínštinu nenastala od

³⁸ *Special Eurobarometer 386* [online]. [cit. 13. 4. 2014] Dostupné na: <http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf>

roku 2005 nijaká zmena. Ani vtedy žiaden Slovák nepovažoval čínštinu za dôležitú pre svoj osobný rozvoj. Pre porovnanie, v Českej republike je to taktiež 0%, v Poľsku a v Maďarsku 1% (viď. Tabuľka č.1).

Až 98% Európanov si myslí, že znalosť cudzích jazykov je dôležitá pre budúcnosť ich detí. 79% z nich považuje za jeden z najužitočnejších jazykov angličtinu, 20% francúzštinu a nemčinu, 16% španielčinu a 14% čínštinu. Podiel Európanov, ktorí si myslia, že užitočným jazykom pre ich osobný rozvoj je čínština, sa od roku 2005 zvýšil o 4%, no podiel tých, ktorí sa domnievajú, že učiť sa čínsky je dôležité pre deti, vzrástol až o celých 12%. (viď. Graf č.4 a Tabuľka č.2)

GRAF 4: KTORÉ Z CUDZÍCH JAZYKOV SÚ PODĽA VÁS DÔLEŽITÉ PRE BUDÚCNOSŤ VÁŠHO DIEŤAŤA?

Aj v tejto otázke je však nutné upozorniť na rozdiely v názoroch občanov EU15 a občanov NMS12. Až 17% respondentov z krajín EU15 považuje čínštinu za prínosnú pre svoje deti, pričom z obyvateľov NMS12 si to myslia len 3%. Pre našu štúdiu je smerodajné, že 3% opýtaných Slovákov sa domnieva, že pre budúcnosť ich detí by bolo štúdium čínštiny prínosom. Tu totiž hovoríme o 3% náraste v porovnaní s rokom 2005. Vtedy žiaden Slovák neoznačil čínštinu za užitočnú pre svoje dieťa.

Z údajov zhrnutých v tabuľke č.1 a v tabuľke č.2 jasne vyplýva, že období od roku 2005 do roku 2012 došlo na Slovensku k určitému posunu v hierarchii cudzích jazykov. Jazykmi, ktorých dôležitosť vzhľadom na osobný rozvoj v porovnaní s rokom 2005 výrazne klesla, sú angličtina (-9%) a nemčina (-17%). Mierny pokles, o jeden percentuálny bod, sme zaznamenali pri francúzštine (-1%) a taliančine (-1%). Názor na španielčinu a čínštinu sa nezmenil a význam ruštiny v očiach respondentov stúpol o celých 8 percentuálnych bodov.

Čo sa týka jazykov, ktoré Slováci považujú za dôležité pre osobný rozvoj svojich detí, angličtina si v porovnaní s rokom 2005 svoje postavenie ešte posilnila. Až 87% Slovákov si myslí, že ich deti by sa mali učiť po anglicky, čo je o 6% viac ako v roku 2005. Výrazný pokles záujmu aj v tomto prípade možno badať pri nemčine (-15%). Naopak o výraznejšom náraste hovoríme pri čínštine (už spomínané +3%) a ruštine (+9%).

Q61a Thinking about languages other than your mother tongue, which two languages do you think are the most useful for your personal development?

	DE	FR	IT	ES	PT	PL	GR	CZ	SK	SI	DK	SE	BE	UK	Other	Don't know		
EU27	87%	+1	50%	-9	17%	-5	14%	-2	8%	+4	0%	+2	4%	+1	12%	+2	3%	-2
DE	70%	-7	69%	-4	8%	-2	8%	+3	4%	+3	2%	+2	0%	=	7%	+2	0%	-3
BG	57%	-8	5%	-6	25%	-14	7%	+2	0%	=	-4%	+2	14%	+3	24%	+8	5%	-2
CZ	59%	-11	3%	-3	32%	-23	1%	-2	0%	=	1%	=	7%	=	25%	+13	0%	-4
DK	82%	-2	0%	+1	48%	-7	14%	+4	5%	+4	1%	=	0%	=	4%	+1	0%	-1
DE	82%	+1	21%	-7	10%	+5	13%	+1	4%	+2	3%	=	0%	+1	7%	-1	2%	-3
EE	75%	+1	4%	+2	10%	-4	2%	+1	2%	+2	0%	=	47%	-1	4%	-2	1%	-3
EL	8%	+2	30%	-20	25%	-12	24%	-10	9%	+6	4%	-2	1%	=	20%	+13	5%	-4
ES	74%	=	13%	-8	20%	-10	5%	-1	5%	+5	5%	-1	2%	+2	21%	=	0%	=
FR	82%	+9	10%	-18	14%	+3	10%	+5	13%	+11	1%	=	1%	+1	8%	-8	2%	-2
GR	79%	-3	6%	+4	13%	-7	23%	-4	8%	+5	5%	-2	0%	-1	10%	+4	1%	-4
IT	70%	-10	11%	-13	8%	-5	8%	-6	7%	+4	14%	+13	1%	=	13%	+5	1%	-6
CY	84%	=	18%	-17	10%	-9	4%	=	1%	+1	5%	-1	16%	+16	3%	-1	0%	=
LV	72%	-2	2%	-1	17%	=	2%	+1	0%	=	0%	=	50%	-4	3%	=	1%	-3
LT	66%	-21	2%	-2	13%	-15	2%	+1	1%	+1	0%	-1	52%	+12	7%	+7	3%	=
LU	40%	+3	72%	-9	47%	-13	3%	+2	0%	=	1%	=	1%	+1	8%	-1	0%	-1
HU	64%	+2	5%	+1	46%	-7	2%	+1	1%	+1	2%	-1	2%	=	16%	-6	3%	-3
MT	84%	+3	0%	-3	3%	-3	2%	=	1%	+1	50%	-5	1%	+1	2%	-3	1%	=
NL	80%	+1	13%	-6	44%	-3	18%	+2	7%	+6	1%	+1	1%	+1	8%	-2	0%	=
AT	71%	+4	19%	+2	18%	+8	7%	-1	3%	+1	10%	+1	5%	+2	15%	-3	2%	-4
PL	65%	-7	3%	-2	21%	-15	2%	=	1%	+1	1%	=	8%	-1	14%	-1	7%	+2
PT	53%	-6	22%	-13	4%	-2	11%	+5	1%	+1	1%	+1	0%	=	32%	+1	2%	-2
RO	59%	-5	25%	-9	15%	-4	5%	-2	1%	+1	9%	+1	2%	=	10%	+2	5%	=
SI	79%	+1	4%	=	50%	-11	3%	+1	2%	+2	11%	-1	2%	+1	3%	-4	5%	+3
SK	87%	+6	4%	-1	44%	-17	2%	=	0%	=	1%	-1	8%	+2	12%	+1	5%	+3
FI	86%	=	5%	-3	13%	-6	7%	+3	2%	+2	1%	=	25%	+15	2%	-2	1%	-1
BE	83%	-4	11%	-2	28%	-8	18%	-4	4%	+3	2%	+1	0%	-1	2%	=	0%	=
UK	19%	+14	34%	-28	12%	-15	20%	-8	11%	+9	5%	+1	2%	+1	15%	+11	8%	-4

TABUĽKA 1: KTORÉ SVETOVÉ JAZYKY INÉ AKO RODNÝ JAZYK POVAŽUJÚ OBYVATELIA KRAJÍN EU ZA DÔLEŽITÉ PRE SVOJ OSOBNÝ ROZVOJ?

QE1b And for children to learn for their future?

	English	Diff. EB77.1-EB94.3	French	Diff. EB77.1-EB94.3	German	Diff. EB77.1-EB94.3	Spanish	Diff. EB77.1-EB94.3	Chinese	Diff. EB77.1-EB94.3	Russian	Diff. EB77.1-EB94.3	Italian	Diff. EB77.1-EB94.3	None - don't think any other languages will matter	Diff. EB77.1-EB94.3	Don't know	Diff. EB77.1-EB94.3
EU27	78%	+2	20%	-13	20%	-8	16%	-3	14%	+12	4%	+1	2%	=	2%	=	3%	=
BE	88%	=	48%	-2	4%	-3	3%	-1	8%	+7	1%	+1	1%	=	1%	-1	0%	-1
BG	30%	+3	5%	-8	30%	-13	3%	+4	1%	+1	14%	=	3%	+2	1%	=	4%	-3
CZ	82%	+3	5%	-4	44%	-22	2%	-2	1%	=	32%	+1	1%	+1	1%	=	0%	-1
DK	88%	+2	7%	-6	30%	-32	20%	+7	20%	+25	1%	+1	3%	=	0%	-1	0%	-1
DE	94%	+5	27%	-18	9%	+6	17%	+1	8%	+7	6%	=	1%	-1	1%	-1	1%	-1
EE	91%	-3	4%	-2	52%	-10	2%	+1	3%	+3	45%	+1	3%	=	1%	=	1%	-1
IE	5%	+2	50%	-14	42%	=	25%	-10	20%	+18	1%	=	4%	=	1%	=	5%	-2
EL	82%	-4	16%	-18	34%	-16	3%	=	13%	+12	3%	+3	4%	-2	2%	+2	1%	+1
ES	92%	+7	19%	-25	15%	+1	11%	+7	24%	+23	1%	+1	3%	-1	2%	-2	2%	-5
FR	92%	+1	5%	+3	15%	-9	28%	-17	28%	+23	0%	=	1%	-5	1%	=	1%	-2
IT	84%	=	14%	-20	10%	-7	11%	-6	12%	+9	0%	+2	5%	+5	4%	+2	3%	-2
CY	98%	=	28%	-20	16%	-3	4%	+2	1%	+1	25%	+22	5%	+1	0%	=	0%	=
LV	82%	-2	5%	-1	21%	-7	1%	=	0%	=	48%	+6	3%	=	0%	=	1%	-1
LT	85%	+2	4%	-2	18%	-15	2%	=	2%	+2	45%	+6	3%	=	1%	+1	2%	=
LU	71%	+12	67%	-20	27%	-16	5%	+3	8%	+9	0%	=	1%	=	1%	+1	0%	=
HU	85%	=	8%	+2	58%	-14	2%	-1	2%	+2	2%	=	1%	-1	3%	-2	2%	-1
MT	87%	+7	21%	-3	9%	-4	3%	+1	1%	+1	0%	=	48%	-13	0%	=	1%	=
NL	96%	+6	11%	-11	31%	-9	27%	+6	16%	+14	0%	=	3%	=	0%	-1	0%	-1
AT	83%	+9	27%	-2	8%	+4	9%	-1	4%	+3	8%	+4	10%	-1	2%	-2	1%	-6
PL	87%	-3	4%	-3	43%	-29	2%	+1	4%	+4	7%	-3	1%	=	2%	=	4%	+3
PT	87%	-3	32%	-28	5%	-3	18%	+3	4%	+4	0%	=	3%	=	3%	+2	5%	=
RO	88%	+4	58%	+2	23%	+6	4%	-3	1%	-1	1%	-1	8%	=	10%	-7	18%	+2
SI	93%	-3	8%	+2	59%	-11	5%	+2	8%	+5	3%	+3	8%	-4	0%	=	1%	=
SK	87%	=	8%	-1	60%	-15	3%	=	3%	+3	15%	+9	1%	=	1%	=	1%	-2
FI	88%	+4	7%	-3	17%	-7	5%	+2	5%	+5	34%	+24	3%	=	1%	-1	0%	-1
SE	95%	-4	8%	-8	15%	-20	34%	+3	19%	+17	1%	=	3%	=	1%	+1	1%	+1
UK	18%	+11	47%	-28	20%	-14	34%	-5	22%	+18	2%	+1	2%	-1	4%	+2	10%	+4

TABUĽKA 2: KTORÉ JAZYKY INÉ AKO RODNÝ JAZYK BY SA PODĽA OBYVATEĽOV KRAJÍN EU MALI UČIŤ ICH DETI?

Vyššie spomenuté fakty nás privedli k záveru, že práve čínština a ruština sú jazyky, ktoré podľa respondentov budú potrebné v blízkej budúcnosti. Pozornosť Európanov sa v jazykovej otázke zjavne začína upriamovať smerom na východ. Tento trend je síce citeľnejší v západnej Európe, no v krajinách NMS12 taktiež pozorujeme podobné tendencie. Aj Slováci začínajú vnímať ruštinu a čínštinu ako dôležité a užitočné cudzie jazyky pre svoje deti.

2.3 SÚČASNÁ SITUÁCIA VO VÝUČBE ČÍNSKINY NA SLOVENSKU

Pre začiatok možno uviesť, že aj u nás sa šírenia čínštiny do veľkej miery ujal Hanban, a to prostredníctvom Konfuciovho inštitútu na STU v Bratislave, ktorý jednak aktívne spolupracuje so slovenskými základnými, strednými a vysokými školami, jednak sprostredkúva platené večerné kurzy čínštiny pre deti aj dospelých.

Keďže rozsah tejto práce má svoje limity, pre naše potreby sme si stanovili predpoklad, že väčšina slovenských študentov, ktorí sa venujú čínštine na vysokoškolskej úrovni, je rozptýlená na Univerzite Komenského v Bratislave a troch univerzitách v ČR: Univerzite Palackého v Olomouci, Masarykovej univerzite v Brne a Univerzite Karlovej v Prahe. Tu majú možnosť študovať jeden zo študijných programov zameraných na výučbu čínskeho jazyka. Je možné, že niektorí Slováci

študujú čínštinu aj v iných európskych krajinách, prípadne priamo v Číne, no získať informácie o každom slovenskom študentovi, ktorý čínštinu študuje na vysokej škole v zahraničí by si vyžadovalo omnoho viac času a úsilia, preto túto skupinu vysokoškolákov naša štúdia nezahŕňa.

Jedinou strednou školou na Slovensku, ktorá čínštinu vyučuje a pritom nespolupracuje s KI v Bratislave, je Obchodná akadémia v Považskej Bystrici a novinkou školského roku 2015/2016 by mala byť novootvorená bilingválna čínsko-slovenská jazyková trieda na Gymnáziu Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici.

Slováci sa môžu oficiálne učiť po čínsky aj v Štátnej jazykovej škole v Bratislave a na viacerých súkromných jazykových školách v SR. Tie však bolo pomerne náročné vyhl'adať, keďže na rozdiel od štátnych jazykových škôl nie sú predmetom nijakých štatistických štúdií a nevedú sa o ich aktivitách žiadne oficiálne záznamy, o ktoré by sme sa mohli oprieť.

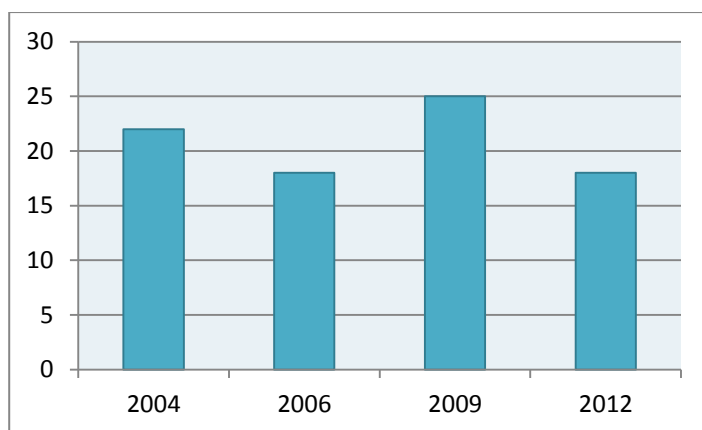
Na Slovensku je rozšírená aj súkromná výučba čínštiny, ktorú väčšinou ponúkajú na internete samotní absolventi sinológie a to predovšetkým prostredníctvom inzercie, prípadne na vlastných webových stránkach. Túto formu výučby čínštiny na Slovensku sme však do nášho výskumu nezahrnuli.

2.4 VÝUČBA ČÍNŠTINY NA VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V SR

Jediným pracoviskom na Slovensku, ktoré ponúka vysokoškolské štúdium čínštiny je Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave. Študijný program *Čínsky jazyk a medzikultúrna komunikácia* zahŕňa celý rozsah sinologických štúdií, teda modernú a klasickú čínštinu, čínsku filozofiu, náboženstvo, literatúru, staré aj moderné dejiny Číny. Predmety vyučované na bakalárskom stupni štúdia predpokladajú predovšetkým zvládnutie súčasnej hovorovej čínštiny slovom a písmom a nadobudnutie základných vedomostí o čínskej kultúre, histórii, náboženstve a filozofii.³⁹

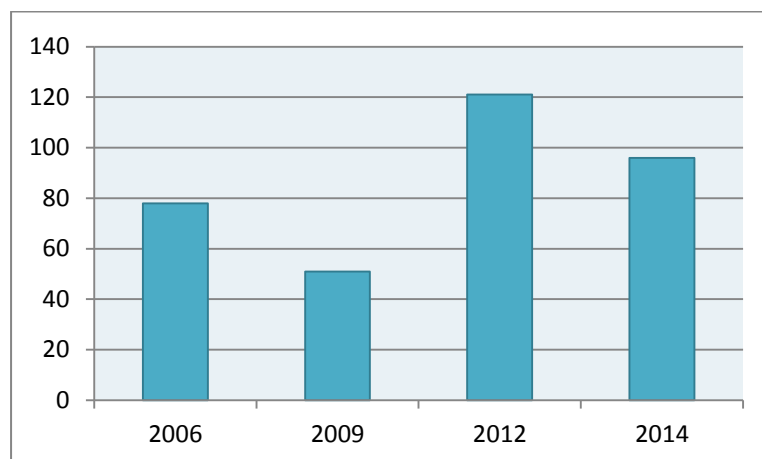
Sinológia sa však na UK neotvára každoročne, no spravidla každé 2 až 3 roky, pričom počet prijatých uchádzačov je značne obmedzený. V roku 2004 do 1. ročníku nastúpilo 22 študentov, v roku 2006 len 18 študentov, v roku 2009 25 študentov a v roku 2012 opäť 18 študentov. (vid'. Graf č.5)

³⁹ *Sinológia* [online]. [cit. 2. 3. 2015] Dostupné na: <<https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-pracoviska/katedra-vychodoazijskych-studii/studium/sinologia/>>

GRAF 5: POČET ŠTUDENTOV 1. ROČNÍKA ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU ČÍNSKY JAZYK A MEDZIKULTÚRNA KOMUNIKÁCIA NA UK V BRATISLAVE⁴⁰

Zaujímavejšie by pre nás však mali byť práve údaje o počte uchádzačov o prijatie na toto štúdium, ktoré sú zhrnuté v nasledujúcom grafe. Vypovedajú totiž práve o zvyšovaní prípadne nezvyšovaní počtu záujemcov o štúdium čínštiny na Univerzite Komenského v Bratislave za posledných 9 rokov. (viď. Graf č.6)

GRAF 6: POČET UCHÁDZAČOV O PRIJATIE NA ŠTUDIJNÝ ODBOR ČÍNSKY JAZYK A MEDZIKULTÚRNA KOMUNIKÁCIA NA UK V BRATISLAVE⁴¹

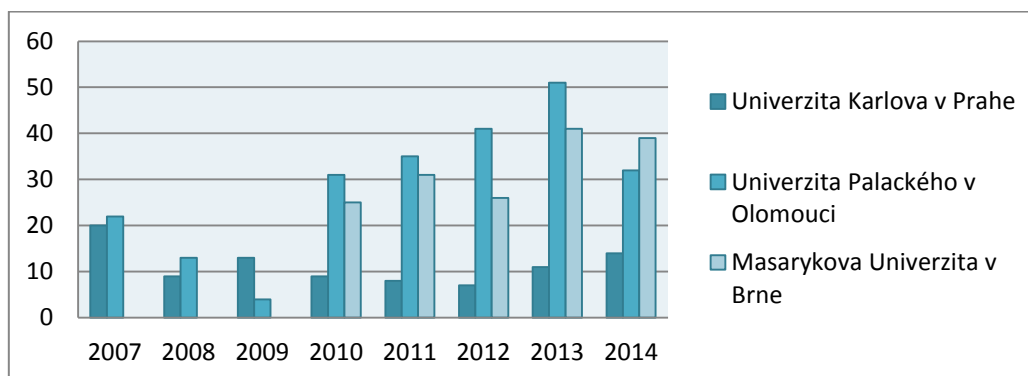
Údaje poskytnuté Centrom vedecko-technických informácií SR zaznamenané v grafe č.6 majú kolísavú tendenciu, preto výhradne ich analýzou nemožno dospieť k jednoznačnému záveru. Ak si chceme vytvoriť celistvý obraz o zvyšovaní záujmu o štúdium čínštiny medzi slovenskými študentmi, musíme k týmto údajom pridať

⁴⁰ Štatistická ročenka – vysoké školy [online]. [cit. 2. 3. 2015] Dostupné na: <http://www.cvtisr.sk/buxus/generate_page.php?page_id=9596>

⁴¹ Informácie poskytla Ing. Štefánia ANTALÍKOVÁ, zamestnankyňa Centra vedecko-technických informácií SR, 26. 2. 2015.

informácie o tých, ktorí sa uchádzali o prijatie na niektorý z podobných študijných odborov v ČR, keďže v posledných rokoch stále viac Slovákov odchádza za štúdiom práve k našim českým susedom. Kľúčovými študijnými odbormi sú pre nás *Sinológia*⁴² na FFUK v Prahe, *Čínska filológia*⁴³ na FFUP v Olomouci a *Kultúrne štúdiá Číny*⁴⁴ na FFMU v Brne (odbor akreditovaný v roku 2010).

Podľa informácií, ktoré nám poskytol pán Jan Hraba z MŠMT ČR, sa prijímacie konanie na vysoké školy v ČR pri cudzincoch sleduje od roku 2007, staršie záznamy preto nemáme k dispozícii. Z údajov, ktoré sme získali jasne vyplýva, že zlom v záujme o štúdium čínštiny nastáva v roku 2010. Pokiaľ v rokoch 2007-2009 hovoríme o miernom znižovaní záujmu o štúdium vyššie spomenutých odborov (rovnaký pokles záujmu pozorujeme v tom istom období aj na UK v Bratislave), v období od roku 2010 až po rok 2014 naopak dochádza k prudkému nárastu počtu uchádzačov o tieto študijné odbory. Tento nárast môže čiastočne súvisieť aj s otvorením nového odboru *Kultúrne štúdiá Číny* na MU v Brne v roku 2010. (viď. Graf č.7) V roku 2012 tiež dochádza k viac ako dvojnásobnému nárastu záujmu o štúdium odboru *Čínsky jazyk a medzikultúrna komunikácia* aj na UK v Bratislave.

GRAF 7: POČET SLOVENSÝCH UCHÁDZAČOV O PRIJATIE NA ŠTUDIJNÉ ODBORY ZAHŔŇAJÚCE VÝUČBU ČÍNŠTINY V ČR⁴⁵

V nasledujúcich dvoch grafoch sme sa pokúsili o celkové zhodnotenie situácie v oblasti vysokoškolského štúdia čínštiny za posledných osem rokov. Ako môžeme

⁴² *Sinologie* [online]. [cit. 2. 3. 2015] Dostupné na: <<http://udlv.ff.cuni.cz/cz/china/china.htm>>

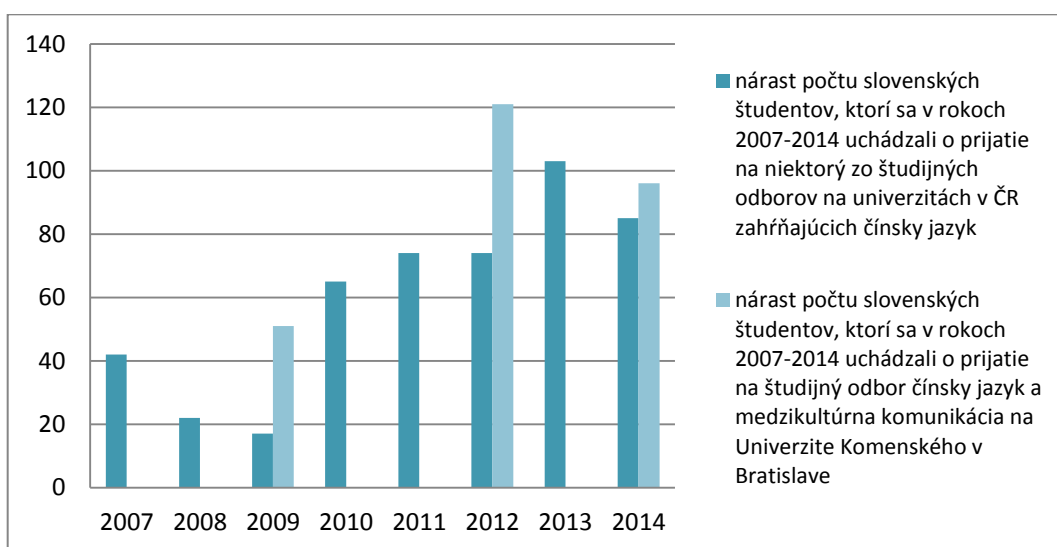
⁴³ *O katedře* [online]. [cit. 2. 3. 2015] Dostupné na: <http://www.kas.upol.cz/katedra/o_katedre.html>

⁴⁴ *Kulturní studia Číny* [online]. [cit. 2. 3. 2015] Dostupné na: <<http://www.muni.cz/study/fields/16167?lang=cs>>

⁴⁵ Informácie poskytol Ing. Jan HRABA, metodik výkazníctva VŠ z Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy ČR, 16. 3. 2015.

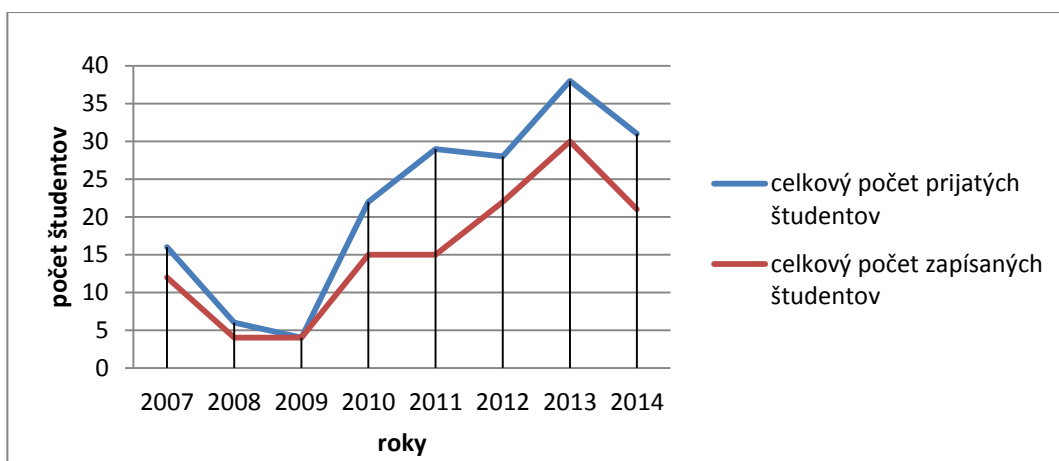
vidieť, v rokoch 2009 až 2013 počet záujemcov o niektorý zo študijných odborov, ktorých hlavnou náplňou je štúdium čínštiny, nepretržite stúpal. Zatiaľ čo sa o štúdium čínštiny v roku 2009 uchádzalo len 17 slovenských študentov, v roku 2013 je to už 103 študentov, čo predstavuje viac ako 600% nárast oproti roku 2009. Je však nutné brať do úvahy možnosť, že niektorí zo študentov sa hlásili aj na dve alebo tri z týchto VŠ zároveň, prípadne poslali prihlášku na všetky štyri. No keďže pri cudzincoch študujúcich v ČR bohužiaľ chýba jednoznačný identifikátor, ktorým je pri občanoch ČR rodné číslo (SR po roku 1993 opustila pravidlá pre pridelovanie rodných čísiel, ktoré platili pred rozdelením Československa), tieto údaje sa nedajú do takej miery spracovávať⁴⁶. V krajnom prípade by však bolo uchádzačov len približne 25. Tento údaj však považujeme za málo reálny.

V minulom roku síce došlo k určitému poklesu počtu uchádzačov (zo 103 na 85), no objektívne vyhodnotiť jeho príčiny budeme môcť až s odstupom času a to v porovnaní s najnovšími údajmi, ktoré zatiaľ nemáme k dispozícii. Mohlo sa totiž jednať o náhodný pokles záujmu a vývoj v roku 2015 opäť potvrdí stúpajúcu tendenciu.

GRAF 8: NÁRAST POČTU SLOVENSKÝCH ŠTUDENTOV, KTORÍ SA UCHÁDZALI O PRIJATIE NA NIEKTORÝ ZO ŠTUDIJNÝCH ODBOROV ZAHŔŇAJÚCICH ČÍNSKY JAZYK

⁴⁶ Tamtiež

GRAF 9: POROVNANIE POČTU PRIJATÝCH ŠTUDENTOV NA NIEKTORÝ ZO ŠTUDIJNÝCH ODBOROV ZAHŔŇAJÚCICH ČÍNSKY JAZYK A POČTU ZAPÍSANÝCH ŠTUDENTOV V ROKOCH 2007-2014⁴⁷

V posledných rokoch niektoré univerzity na Slovensku začali čínsky jazyk ponúkať nie síce ako samostatný študijný odbor, no zahrnuli ho do svojich osnov vo forme voliteľného predmetu. Konkrétne sa jedná o Univerzitu Mateja Bela v Banskej Bystrici, Poľnohospodársku univerzitu v Nitre, Slovenskú technickú univerzitu v Bratislave a Ekonomickú univerzitu v Bratislave. Bezplatné kurzy čínštiny na týchto vysokých školách vznikli v spolupráci s Konfuciovým inštitútom v Bratislave, ktorý bol založený v roku 2007 za podpory Ekonomickej univerzity v Bratislave, STU v Bratislave a Tianjinskej univerzity v ČĽR. Otázke KI vo svete sme venovali určitú pozornosť už v predošlej kapitole. Pôsobenie a aktivity KI na Slovensku vám priblížime v kapitole zameranej na výučbu čínštiny na jazykových školách v SR (viď. 2.7.1). Teraz výhradne objasníme jeho úlohu v rámci výučby čínštiny na slovenských vysokých školách.

KI ako nezisková organizácia bezplatne poskytuje daným univerzitám čínskych lektorov a učebné materiály, čo je pre tieto inštitúcie veľká pomoc. Napríklad na UMB v Banskej Bystrici sa možno do kurzov čínštiny zapísať jednak na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov (od roku 2012), jednak na Filozofickej fakulte (od roku 2013). Táto spolupráca vznikla z iniciatívy prof. Ing. Igora Kosíra, Csc., bývalého prorektora UMB pre medzinárodnú spoluprácu. On sám túto spoluprácu označil za

⁴⁷ Čísla zahŕňajú uchádzačov o prijatie na bakalárske štúdium v nasledujúcich študijných odboroch: 1) Sinológia na FF UK v Prahe; 2) Čínska filológia (jednoodborová) na FF UP v Olomouci; 3) Čínska filológia (dvojodborová) na FF UP v Olomouci; 4) Kultúrne štúdiá Číny na FF MU v Brne.

veľmi úspešnú. Podľa jeho slov táto myšlienka vznikla počas výučby predmetov ako Svetové makroregióny, Zahraničné vzťahy Európskej únie, či Medzinárodná ekonomická integrácia a dôležitosť štúdia čínštiny vníma predovšetkým z nasledujúceho hľadiska: „Čína sa za ostatné obdobie prezentuje nielen ako šampión hospodárskeho rastu po roku 1978, ale aj ako iniciátor a realizátor dohôd o slobodnom obchode, čo následne v praxi znamená funkcionálnu integráciu. Od roku 1997 navyše usiluje ako člen prointegračného fóra APT (ASEAN+3) a následne účastník východoázijských samitov (EAS) od roku 2005 aj o inštitucionálnu integráciu v projekte Východoázijského spoločenstva (EAC), s ktorým súviseli projekty EAFTA (Východoázijskej oblasti slobodného obchodu). Zúčastňuje sa diskusií o japonskom projekte CEPEA (Komplexné hospodárske partnerstvo pre východnú Áziu), či o americkom projekte FTAAP – Oblasť slobodného obchodu Ázie a Tichomorja. Mňa odborne, ako aj výskumne zaujali úspechy ČLR v podpisovaní dohôd o slobodnom obchode so susednými krajinami ASEAN a podobne aj študentov medzinárodných vzťahov, európskych štúdií a politických vied. [...] ČLR je druhým najväčším národohospodárskym komplexom vo svetovom hospodárstve, najväčším exportérom tovaru na svete od roku 2009 a jeho jazyk je tiež svetovým. V USA, Veľkej Británii, Francúzsku, Nemecku i inde je Konfuciov inštitút a jeho globálna sieť riadená inštitúciou Hanban z Pekingu veľmi populárna. [...] Ide v podstate aj o perspektívne zlepšovanie podmienok v ambíciách prieniku na veľký a perspektívny čínsky trh. Cez čínštinu je to lepšie ako len cez angličtinu.“⁴⁸ Z vyjadrenia pána profesora Kosíra možno dedukovať jeho snahu sprostredkovať študentom UMB čínštinu ako pracovný nástroj, ktorý môže byť pre nich v budúcnosti výhodou, keď sa dostanú do obchodného či diplomatického styku s Čínou. Tú vníma ako kľúčového hráča na poli medzinárodnej politiky a zahraničného obchodu.

Hoci sa na UMB čínština stretla s pozitívnym ohlasom, aj tu sa opakuje scenár známy napríklad z odboru Čínska filológia na Univerzite Palackého v Olomouci⁴⁹, či z kurzov čínštiny na STU v Bratislave, kedy prevažná väčšina študentov kurz,

⁴⁸ Informácie poskytol prof. Ing. Igor KOSÍR, Csc. z Katedry medzinárodných vzťahov a diplomacie na UMB v BB, 16. 3. 2015.

⁴⁹ DŘÍMALOVÁ, L. *Uplatnění a konkurence schopnost absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu*. Olomouc, 2012. Diplomová práca. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta filozofická. Vedúci práce Mgr. Pavla SLAVÍČKOVÁ. s. 32.

respektíve odbor, úspešne nedokončí, keďže si rýchlo uvedomí extrémnu náročnosť štúdia. Napríklad na UMB sa po absolvovaní úvodných prednášok rozhodne v kurze pokračovať len zhruba štvrtina študentov.⁵⁰ Na STU v Bratislave bolo podľa slov Ing. Aleny Malíčkovej v tomto semestri zapísaných približne 223 študentov, z ktorých však kurz napokon reálne absolvuje 5 až 15 študentov.⁵¹

Napriek tomu, že aj iné univerzity (napríklad Žilinská univerzita v Žiline) prejavili záujem o výučbu čínštiny a snažili sa nadviazať spoluprácu s KI v Bratislave, ten v blízkej budúcnosti neplánuje uzatvárať nové zmluvy s ďalšími školami, keďže súčasný stav spĺňa predstavy Hanbanu.⁵²

2.5 VÝUČBA ČÍNŠTINY NA STREDNÝCH ŠKOLÁCH V SR

Tak na stránkach Ústavu informácií a prognóz školstva ako aj na stránkach Centra vedecko-technických informácií SR síce v rámci Štatistickej ročenky existujú záznamy o žiakoch základných a stredných škôl učiacich sa cudzí jazyk, explicitne zaznamenané cudzie jazyky sú však obmedzené na angličtinu, francúzštinu, nemčinu, taliančinu, španielčinu a ruštinu. Ostatné jazyky sú zhrnuté v kolónke „iné“. Je preto možné, že na Slovensku existujú ZŠ a SŠ, na ktorých sa vyučuje čínština, no vyhľadať sa dajú výhradne na internete. Slovenské stredné školy, o ktorých vieme s istotou povedať, že ponúkajú výučbu čínštiny sú Obchodná akadémia v Považskej Bystrici, Gymnázium Ladislava Sáru v Bratislave a najnovšie sa má v školskom roku 2015/2016 otvoriť prvá bilingválna slovensko-čínska trieda na Gymnázium Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici.

Na internete sme tiež narazili na správy z roku 2004 informujúce o tom, že pôvodná snaha zaviesť výučbu čínštiny na Gymnázium Andreja Kmeťa v Banskej Štiavnici zlyhala, pre nedostatočný počet záujemcov.⁵³ Nepodarilo sa nám však skontaktovať s vedením gymnázia, a teda ani zistiť, ako to vyzerá s výučbou čínštiny na tomto gymnázium v súčasnosti a či neplánujú svoje snahy znovu obnoviť.

⁵⁰ Informácie poskytla Ing. Alena MALÍČKOVÁ, tajomníčka Konfuciovho Inštitútu v Bratislave, 12. 3. 2015.

⁵¹ Tamtiež

⁵² Tamtiež

⁵³ *Čínština na štiavnickom gymnázium nebude* [online]. [cit. 10. 3. 2015] Dostupné na: <http://www.sme.sk/c/1756536/cinstina-na-stiavnickom-gymnaziu-nebude.html>

Gymnázium Ladislava Sáru je ďalšou zo slovenských škôl, na ktorých kurzy čínštiny zabezpečuje Konfuciov Inštitút. Keďže ich spolupráca prebieha na tej istej báze ako spolupráca KI s vysokými školami, zameriame sa na zvyšné dve školy.

Na Obchodnej akadémii v Považskej Bystrici sa čínština vyučuje formou krúžku od roku 2011.⁵⁴ Podľa portálu sme.sk bola prvou strednou školou na Slovensku, kde sa tento jazyk začal vyučovať.⁵⁵ Riaditeľ školy Peter Baloga sa v jednom z rozhovorov vyjadril, že by časom rád začlenil čínštinu do osnov školy. Domnieva sa, že požiadavky na budúcich zamestnancov, súčasných študentov, rastú a jazyková príprava je veľmi dôležitá: „*Školský systém by sa mal zamerať na rozšírenie možností štúdia cudzích jazykov, pretože svet sa, obrazne povedané, zmenšuje.*“⁵⁶ Kurzy sú prístupné nielen žiakom obchodnej akadémie ale aj verejnosti.

Ako bolo spomenuté v úvode, v školskom roku 2015/2016 bude otvorená prvá bilingválna čínsko-slovenská trieda na Gymnáziu Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici. Realizátorom projektu s názvom Čínsky sen je pán Marián Laššák a cieľom tejto iniciatívy je rozvoj tradičnej čínskej kultúry na Slovensku v nasledujúcich oblastiach: 1. Čínsky jazyk a vzdelávanie; 2. Tradičné čínske bojové umenia wushu; 3. Tradičná čínska medicína; 4. Tradičné čínske umenia a kultúra; 5. Tradičná čínska kuchyňa. Snažili sme sa zistiť, ako bude výučba zabezpečená a tiež ako vedenie plánuje túto bilingválnu formu štúdia ďalej rozvíjať. Bohužiaľ, z dôvodu ochrany *know-how* nám v tomto štádiu neboli poskytnuté bližšie informácie. Dozvedeli sme sa však, že tento pilotný projekt nebol dostatočne marketingovo podchytený. Jedinú formu reklamy, ktorú realizátori využili, boli osobné návštevy základných škôl. Napokon záujem o bilingválnu čínsko-slovenskú formu štúdia prejavilo len 6 žiakov, ktorí boli automaticky do 1. ročníka prijatí (pôvodne škola rátala s 30 žiakmi⁵⁷). Historicky prvá bilingválna čínsko-slovenská trieda bude otvorená v septembri tohto roku.⁵⁸

⁵⁴ *Na obchodnej akadémii vyučujú čínštinu* [online]. [cit. 10. 3. 2015] Dostupné na: <http://www.skolskyportal.sk/clanky/na-obchodnej-akademii-vyucuju-cinstinu>

⁵⁵ *Na obchodnej akadémii začnú vyučovať čínštinu* [online]. [cit. 10. 3. 2015] Dostupné na: <http://povazska.sme.sk/c/6073286/na-obchodnej-akademii-zacnu-vyucovat-cinstinu.html#ixzz3UHS5RIMx>

⁵⁶ *Na obchodnej akadémii vyučujú čínštinu* [online]. [cit. 10. 3. 2015] Dostupné na: <http://www.skolskyportal.sk/clanky/na-obchodnej-akademii-vyucuju-cinstinu>

⁵⁷ *Kritériá prijímacích skúšok* [online]. [cit. 12. 3. 2015] Dostupné na: <http://www.gmkbb.sk/prihlaska/kriteria.pdf>

⁵⁸ Informácie poskytol pán Marián Laššák, realizátor projektu Čínsky sen, 4. 4. 2015.

2.6 VÝUČBA ČÍNŠTINY NA ZÁKLADNÝCH ŠKOLÁCH V SR

Rovnako ako pri SŠ, ani pri ZŠ neexistujú záznamy o výučbe čínštiny. Podarilo sa nám však zistiť, že sa čínština vyučuje minimálne na dvoch základných školách v hlavnom meste, na Súkromnej základnej škole na ul. Česká v Bratislave a na Základnej škole na ul. Sibírska, taktiež v Bratislave a to opäť v spolupráci v KI. Vedenie ZŠ na Sibírskej ulici bolo ochotné zodpovedať naše otázky prostredníctvom mailovej komunikácie.

Krúžok čínštiny bol na škole zavedený v marci 2012 a hoci rodičia podporujú svoje deti v štúdiu tohto jazyka, nemožno tvrdiť, že by sa permanentne záujem detí o čínštinu zvyšoval. Čísla sú skôr stabilné. Vedenie sa domnieva, že kurzy čínštiny školu zatraktívili v očiach verejnosti a spolupráca s KI im vyhovuje. K otázke, či by zavedenie známkovania viedlo k zníženiu záujmu o tento predmet, prípadne či by sa so zavedením známkovania zvýšila motivácia žiakov k pravidelnej príprave na hodiny, a tak aj úroveň ich čínštiny, sa vyjadriť nedokázali. V každom prípade, snaha o implementáciu čínštiny do osnov školy je evidentná, no keďže zatiaľ nebol vybavený súhlas na MŠVVaŠ SR, realizuje sa formou krúžku.

2.7 VÝUČBA ČÍNŠTINY NA JAZYKOVÝCH ŠKOLÁCH V SR

2.7.1 *Konfuciov inštitút v Bratislave*⁵⁹

Konfuciov inštitút v Bratislave bol založený v roku 2007 s podporou STU v Bratislave, Ekonomickej univerzity v Bratislave a čínskej Tianjinskej univerzity. Je to verejná nezisková organizácia, ktorá spadá pod správu Úradu medzinárodnej rady pre čínsky jazyk (Hanban). Zriadenie KI na Slovensku inicioval Ing. Peter Paulen, bývalý veľvyslanec Slovenskej republiky v Číne, ktorý je zároveň jeho súčasným riaditeľom. S výučbou čínštiny sa začalo v letnom semestri 2009.

Hlavnými cieľmi inštitútu je okrem vyučovania čínštiny aj profesionálny tréning učiteľov čínštiny na základných, stredných a vysokých školách, vydávanie certifikátov vedomostnej úrovne z čínštiny, poskytovanie štipendijných študijných pobytov na univerzitách v Číne, pomoc pri zostavovaní čínskych učebných osnov a plánov,

⁵⁹ *Ciele inštitútu* [online]. [cit. 22. 4. 2015] Dostupné na: <<http://www.konfucius.sk/index.php/sk/o-institute/ciele-institutu>>

poskytovanie čínskych učebných materiálov, organizovanie jazykových súťaží, podieľanie sa na akademických aktivitách, organizovanie kultúrnych aktivít a podujatí a knižničné služby.

V letnom semestri 2015 má KI rozbehnuté kurzy pre dospelých (mierne pokročilí, pokročilí) aj kurzy pre deti (pokročilí). V zimnom semestri tohto roku plánuje opäť otvoriť začiatočnícke kurzy čínštiny pre deti. Okrem toho spolupracuje s viacerými základnými, strednými aj vysokými školami v Bratislave, kde sa tiež podieľa na výučbe čínskeho jazyka, ako bolo spomenuté v predchádzajúcich odsekoch.

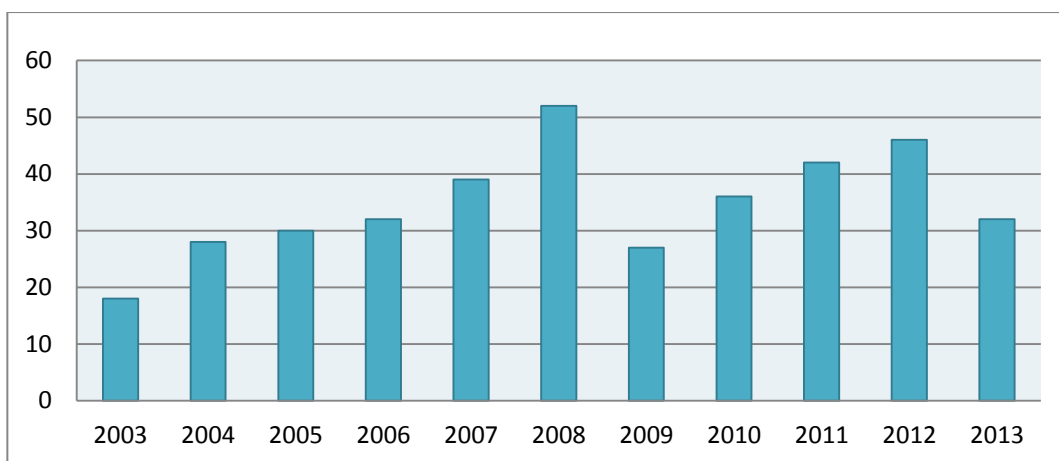
Od príchodu KI na Slovensko sa u nás výučba čínštiny podstatne rozšírila, hoci nemožno pripisovať zásluhy na popularizácii čínskeho jazyka výhradne tejto inštitúcii. Ako sme uviedli v podkapitole venovanej vysokoškolskému štúdiu čínštiny (viď. 2.4), aj v tejto oblasti dochádza v približne rovnakom čase (rok 2010) k výraznému nárastu počtu záujemcov a následnej stúpajúcej tendencii. Jednoznačne však môžeme tvrdiť, že študenti zapísaní do bezplatných kurzov čínštiny poskytovaných KI tvoria nemalé percento všetkých Slovákov študujúcich čínsky jazyk (viď. 2.7.4.-2.7.7.). Táto forma čínskej jemnej sily teda na Slovensku plní svoju úlohu takpovediac na jednotku.

2.7.2 Štátne jazykové školy

Do dnešného dňa existuje na Slovensku len jedna štátna jazyková škola, ktorá oficiálne ponúka jazykové kurzy čínštiny. Je to Slovenský inštitút vzdelávania v Bratislave. Podľa údajov Štatistickej ročenky školstva z rokov 2003-2014, ktoré sú verejne dostupné na stránkach Centra vedecko-technických informácií SR⁶⁰, sa počet záujemcov o štúdium čínskeho jazyka do roku 2008 permanentne zvyšoval. Vtedy kurzy čínštiny navštevovalo doposiaľ najviac poslucháčov až 52. V nasledujúcom roku však došlo k výraznému poklesu. Čínštinu zrazu študovalo len 28 študentov, čo je dokonca o jedného menej ako v roku 2004.

V rokoch 2010-2012 záujem opäť stúpал. Pokles sa zopakoval v roku 2013 i keď už nebol taký výrazný ako pred štyrmi rokmi. Dá sa teda povedať, že čínština sa v priebehu posledných 10 rokov stáva medzi Slovákami čoraz obľúbenejším cudzím jazykom. (Graf č.10)

⁶⁰ *Štatistická ročenka - jazykové školy* [online]. [cit. 10. 3. 2015] Dostupné na: <http://www.cvtisr.sk/buxus/generate_page.php?page_id=9593>

GRAF 10: VÝVOJ POČTU POSLUCHÁČOV KURZOV ČIŇŠTINY NA SLOVENSKOM INŠTITÚTE VZDELÁVANIA V BRATISLAVE⁶¹

Pokles v počte poslucháčov prihlásených do kurzov čínskeho jazyka na Slovenskom inštitúte vzdelávania v Bratislave vo vyššie uvedení rokoch by nutne nemusel znamenať stratu záujmu verejnosti o čínštinu ako takú, no mohol by mať súvis so štúdiom čínštiny na Univerzite Komenského. Ako už bolo spomenuté, študijný program *Čínsky jazyk a medzikultúrna komunikácia* sa neotvára každoročne, ale každé 2 až 3 roky. V školskom roku 2009/2010 nastúpilo do 1. ročníka bakalárskeho stupňa tohto študijného programu 25 študentov a v tom istom roku sa rapídne znížil počet poslucháčov plateného kurzu čínštiny na jazykovej škole. Podobná situácia sa zopakovala aj po roku 2012. Môže to teda znamenať, že v období, keď univerzita ponúka možnosť nastúpiť na vysokoškolské štúdium sinológie, časť záujemcov o platené kurzy čínštiny odpadá. Mohli by sme preto predpokladať, že hlavnou vekovou skupinou, ktorú čínsky jazyk láka, sú práve mladí ľudia, ktorí ju plánujú využiť v budúcnosti vo svojej profesii. Tento predpoklad však nepotvrdil prieskum medzi poslucháčmi kurzov čínštiny na jazykových školách, ktorý prebiehal formou dotazníkov v marci až apríli roku 2015. Konkrétne závery, ktoré z neho vyplynuli si zhrnieme v kapitole 2.8.6/2.8.7.

Taktiež je možné, že v roku 2008 ukončili štúdium čínštiny absolventi najvyššej úrovne kurzu, pri ktorých možno predpokladať, že kurz navštevovali už od roku 2003. Tak vzniklo určité vákuum, ktoré sa opätovne zmenšovalo v rokoch 2009 až 2012, kedy sa zopakoval podobný scenár. V oboch prípadoch sa však jedná výhradne o možné

⁶¹ Tamtiež

vysvetlenia poklesu záujmu o čínštinu v daných rokoch, ktoré si nedokážeme inak overiť.

2.7.3 Súkromné jazykové školy

Záznamy o tom, ktoré súkromné jazykové školy ponúkajú výučbu čínštiny a koľko poslucháčov je v súčasnosti do týchto kurzov zapísaných, bohužiaľ ani Centrum vedecko-technických informácií SR ani nijaká iná inštitúcia u nás nevedie. Zozbierať preto čo možno najväčšie množstvo relevantných informácií bolo pomerne komplikované. Zvolili sme formu dotazníkového šetrenia.

Prvý dotazník (viď. Príloha č. 1) bol určený vedeniu tých súkromných jazykových škôl, ktoré na svojich webových stránkach ponúkajú výučbu čínskeho jazyka. Dúfali sme, že jasne sformulovaný a stručný dotazník zamestnanci vyplnia radšej, akoby mali odpovedať na rozsiahly mail plný komplikovaných otázok. Distribuovali sme ho prostredníctvom internetu, na čo sme využili služby firmy Google.

Druhý dotazník (viď. Príloha č. 3) bol určený žiakom samotným a jeho cieľom bolo predovšetkým zistiť, čo motivuje študentov platených kurzov k štúdiu čínštiny. Ten sme už nešírili on-line, no požiadali sme o pomoc vyučujúcich v jednotlivých jazykových školách, ktorí dotazníky rozdali študentom počas vyučovania. Prieskum prebiehal dva týždne a návratnosť dotazníkov do značnej miery závisela od prítomnosti prípadne absencie poslucháčov kurzu.

2.7.4 Výsledky prieskumu na súkromných jazykových školách v SR vyučujúcich čínštinu

Najskôr sme sa pokúsili na internete vyhľadať čo najväčšie množstvo jazykových škôl na Slovensku, ktoré ponúkajú kurzy čínštiny, následne sme ich kontaktovali prostredníctvom emailu a požiadali ich o vyplnenie dotazníka. Časom sa ukázalo, že mnohé zo škôl kurz čínštiny doposiaľ reálne neodučili, či už z dôvodu slabého marketingu a následne nedostatočného počtu záujemcov alebo iných príčin, alebo túto ponuku na svoju stránku pridali v posledných týždňoch, či mesiacoch a dúfajú, že do kurzu prilákajú dostatočný počet záujemcov. Objavili sa aj prípady, kedy nás vedenie priamo kontaktovalo s vysvetlením, že počet záujemcov a reálnych poslucháčov kurzu je tak nízky (maximálne 1-2 žiaci v rámci individuálnych kurzov), že považujú za bezpredmetné dotazník vyplniť. Iné jazykové školy na našu opakovanú výzvu vôbec

nereagovali. Napokon sa prieskumu zúčastnilo len 7 jazykových škôl, z čoho 4 sa nachádzajú v Bratislave, 1 v Košiciach, 1 v Žiline a 1 v Nitre, pričom jedna z bratislavských jazykových škôl vraj čínštinu vôbec neponúka, i keď čínsky jazyk propagujú na svojej webovej stránke. Výsledky prieskumu sú zhrnuté v tabuľke č.3,4.

Zo zvyšných 6 jazykových škôl len 2 zaznamenali v posledných rokoch zvyšovanie záujmu o štúdium čínskeho jazyka, konkrétne nitrianska jazyková škola VAGeS a Konfuciov inštitút v Bratislave, pričom obe za zlomový rok považujú rok 2014.

K tým jazykovým školám, ktoré dotazník nevyplnili patrí napríklad aj Vzdelávacia Akadémia v Žiline. Konateľka spoločnosti PeaDr. Danica Lauková nás však informovala o tom, že čínštinu síce ponúkajú a majú k dispozícii kvalitných lektorov, no v praxi sa tento jazyk príliš neujal. Napriek tomu, že vedenie očakávalo vyšší a predovšetkým narastajúci záujem, dodnes kurz navštevujú maximálne 3 ľudia, aj to formou individuálneho kurzu. Pani Lauková opäť potvrdila, že väčšina študentov sa do troch mesiacov štúdia vzdá, z dôvodu náročnosti kurzu.⁶² V jednej z menších bratislavských jazykových škôl Avalon School plánujú prvý kurz čínštiny spustiť tento semester. Podľa informácií, ktoré nám boli poskytnuté sú do kurzu predbežne nahlásení 3 študenti.

Treba ešte podotknúť, že posledné dva stĺpce v tabuľke č. 4 nemožno brať ako fakty, sú to len názory zamestnancov jednotlivých jazykových škôl. Majú však určitú výpovednú hodnotu, pokiaľ predpokladáme, že jazykové školy sa zvyknú zaujímať o potreby svojich klientov, pretože musia splniť ich očakávania. Tieto domnienky zamestnancov jazykových škôl podporíme/vyvrátíme v ďalšej kapitole reálnymi odpoveďami študentov čínštiny, ktoré sme získali opäť prostredníctvom dotazníkov.

⁶² Informácie poskytla PeaDr. Danica LAUKOVÁ, konateľka Vzdelávacej akadémie v Žiline, 10. 3. 2015.

Mesto, v ktorom sa jazyková škola nachádza.	Počet ľudí, ktorí ročne prejavia záujem o štúdium čínštiny na danej jazykovej škole.	Počet študentov, ktorí ročne kurz čínštiny na danej jazykovej škole absolvujú.	Počet študentov, ktorí absolvovali kurz čínštiny na danej jazykovej škole v roku 2014.	Počet študentov, ktorí navštevujú kurz čínštiny na danej jazykovej škole v roku 2015.	Koľko percent študentov sa po ukončení kurzu rozhodne v štúdiu pokračovať kurzom čínštiny pre pokročilých?
Bratislava ⁶³	60	100	125	130	
Bratislava	8	3-4	5	0	50%
Bratislava	50	40	40	0	< 50%
Košice	8	7	7	7	< 50%
Nitra	10	5	5	7	
Žilina	10	7	7	0	< 50%

TABUĽKA 3: VÝSLEDKY PRIESKUMU MEDZI SÚKROMNÝMI JAZYKOVÝMI ŠKOLAMI

Mesto, v ktorom sa jazyková škola nachádza.	Prevláda záujem o nasledovnú formu kurzu:	Najväčší záujem o štúdium čínštiny majú:	Aká je motivácia študentov k štúdiu čínštiny?	Čo študentov odrádza od štúdia čínštiny?
Bratislava ⁶⁴	skupinové kurzy	študenti vysokých škôl, pracujúci < 30 rokov	je to pre nich spôsob, ako sa v budúcnosti môžu zatriktívniť na trhu práce	nedostatok času
Bratislava	skupinové kurzy	pracujúci < 40 rokov	záujem o exotické cudzie jazyky	nedostatok času
Bratislava	individuálne kurzy	pracujúci < 30 rokov	je to pre nich spôsob, ako sa v budúcnosti môžu zatriktívniť na trhu práce	náročnosť štúdia
Košice	skupinové kurzy	pracujúci < 30 rokov	záujem o exotické cudzie jazyky	náročnosť štúdia
Nitra	skupinové kurzy	deti < 15 rokov, pracujúci < 30, pracujúci < 40, pracujúci > 40	je to pre nich spôsob, ako sa v budúcnosti môžu zatriktívniť na trhu práce, záujem o exotické cudzie jazyky, plánovaná cesta do Číny	finančné dôvody, nedostatok času
Žilina	individuálne kurzy	pracujúci < 40 rokov	plánovaná cesta do Číny	finančné dôvody (vysoký poplatok za kurz)

TABUĽKA 4: VÝSLEDKY PRIESKUMU MEDZI SÚKROMNÝMI JAZYKOVÝMI ŠKOLAMI

2.7.5 Závery vyplývajúce z Dotazníka č. 1

a) *Záujem o štúdium čínštiny je vyšší pokiaľ kurzy prebiehajú bezplatne.*

Hoci boli dotazníky anonymné, vieme, že údaje zaznačené v prvom riadku tabuľky č.3 a tabuľky č.4 prislúchajú Konfuciovmu Inštitútu. V závere dotazníka totiž mali respondenti možnosť doplniť informácie, ktoré považujú za predmetné a zástupca KI ako jediný dopísal aj názov jazykovej školy.

⁶³ Údaje Konfuciovho inštitútu v Bratislave.

⁶⁴ Údaje Konfuciovho inštitútu v Bratislave.

To je dôležitá informácia už z toho pohľadu, že čísla, ktoré KI uvádza sú mnohonásobne vyššie ako pri ostatných jazykových školách, nech už sa jedná o jazykové školy so sídlom v hlavnom meste alebo v ostatných krajských mestách. Možnosť ponúkať bezplatné kurzy v rámci vyučovania na školách je totiž veľkou devízou KI. Menšie súkromné jazykové školy, ktoré fungujú bez akejkoľvek finančnej podpory, sa mu v tomto aspekte nemôžu rovnať. To je jeden z dôvodov, prečo je počet študentov čínštiny v KI taký vysoký. Zároveň je to ideálny príklad čínskej jemnej sily v praxi, kedy Čína míňa veľké množstvo vlastných finančných prostriedkov na to, aby čínštinu Slovákom spropagovala.

Ak predpokladáme, že počet záujemcov o štúdium čínštiny by sa zvýšil v prípade, ak by jazykové kurzy čínštiny boli vyučované bezplatne, mali by sme sa zamyslieť nad tým, či by nebolo vhodné zaradiť čínštinu do osnov základných, stredných a vysokých škôl. Toto riešenie podporujú aj výsledky Eurobarometra 368, v ktorom sa až 29% Európanov vyjadrilo, že skôr by sa rozhodli učiť cudzí jazyk, ak by mali možnosť učiť sa ho bezplatne. Pre 25% Európanov je štúdium cudzích jazykov príliš drahé.⁶⁵ Pri čínštine to však platí dvojnásobne, obzvlášť, ak si chcete zaplatiť kvalitného čínskeho lektora alebo jazykový kurz priamo v Číne.

Myšlienku zaviesť čínštinu do osnov základných, stredných a vysokých škôl podporuje aj nasledujúci fakt. Až 68% respondentov uvádza, že sa cudzí jazyk naučili počas vyučovania na škole. Je to najrozšírenejší spôsob, akým sa Európania učia cudzie jazyky. Podľa respondentov, sa zároveň jedná o najefektívnejší spôsob ako sa nejaký cudzí jazyk dá naučiť.⁶⁶ Záverečná kapitola tejto práce sa zameriava na otázku, či by bolo reálne čínštinu implementovať na stredné školy v SR. V prieskume, ktorý prebiehal na troch žilinských gymnáziách v marci až apríli 2015 sme zisťovali, či by slovenskí stredoškólačníci mali alebo nemali záujem o absolvovanie voliteľného predmetu čínština. Výsledky zhrnieme v tretej kapitole.

b) Do kurzu čínštiny sa zapíše menej ľudí ako pôvodne prejavilo záujem.

Vo všeobecnosti platí, že do kurzu čínštiny sa zapíše menej ľudí ako pôvodne prejavilo záujem. Ako najpravdepodobnejšie sa nám vidia nasledujúce dve vysvetlenia:

⁶⁵ *Special Eurobarometer 386* [online]. [cit. 13. 4. 2014] Dostupné na: <http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf>

⁶⁶ Tamtiež

A) Osoba neabsolvuje úvodnú hodinu, odradí ju cena kurzu; B) Osoba absolvuje úvodnú hodinu, ktorá ju odradí (čínština sa jej zdá náročná/nudná/...). Bohužiaľ, tieto dohady nemáme potvrdené.

V prípade KI však tento vzorec neplatí. Do kurzu sa prihlási omnoho viac ľudí ako prejaví záujem. Domnievame sa, že záujemcami v tomto prípade sú tí zákazníci Konfuciovho inštitútu, ktorí si ho sami vyhľadajú, pretože hľadajú spôsob ako sa naučiť po čínsky. Druhou kategóriu sú podľa nás tí študenti, ktorých pôvodne čínština vôbec nezaujímala, no keď sa naskytla možnosť študovať tento jazyk v rámci vyučovania na škole/univerzite, rozhodli sa, že to skúsia. Tých zároveň považujeme za potenciálnych „rýchlych odpadlíkov“, tzn. že v pomerne krátkom čase kurzy čínštiny úplne prestanú navštevovať.

c) Záujem o štúdium čínštiny je vyšší v Bratislave a nižší v ostatných krajských mestách.

Pokiaľ porovnáme počty záujemcov a poslucháčov kurzov čínštiny na jazykových školách v Bratislave a v zvyšných troch krajských mestách Košiciach, Nitre a Žiline, zistíme, že väčší záujem o štúdium čínštiny majú obyvatelia hlavného mesta. Opäť nemôžeme zabúdať na fakt, že jednou z bratislavských jazykových škôl, je práve KI, ktorý považujeme za zvláštnu kategóriu.

d) 2014 x 2015.

Pri porovnaní počtu absolventov kurzu čínštiny v roku 2014 a v roku 2015 by sa mohlo zdať, že dochádza k poklesu záujmu. Tento záver však nie je pravdivý. Keďže v období distribúcie dotazníkov ešte len začínal letný semester, tieto údaje nie sú presné a teda ich nemožno hodnotiť. K týmto číslam treba pristupovať z čisto informatívneho hľadiska.

e) V štúdiu čínštiny sa rozhodne pokračovať menej ako 50% absolventov kurzu pre začiatočníkov.

Dozvedeli sme sa, že až 50% študentov o štúdium čínštiny rýchlo stratí záujem. Ako najpravdepodobnejšie vysvetlenie sa nám núka náročnosť štúdia, či už z hľadiska obsahového alebo časového. Ďalším dôvodom by mohol byť vysoký poplatok za kurz. Túto teóriu by potvrdili aj výsledky Eurobarometra 368 zhrnuté vyššie. Stále však pracujeme len s názormi zamestnancov jazykových škôl. Ani v prieskume, ktorý prebiehal medzi študentmi čínštiny na jazykových školách, sa nám nepodarilo zistiť

skutočnú príčinu náhlej straty záujmu o tento jazyk, keďže väčšina respondentov uviedla, že plánuje v štúdiu čínštiny naďalej pokračovať.

Isté závery by sme mohli vyvodiť z rozhovoru s pani Alenou Malíčkovou, ktorá uviedla, že mnohí študenti, obzvlášť tí, ktorí navštevujú bezplatné kurzy čínštiny na školách, sú na začiatku nadchnutí a myslia si, že čínština bude zábavný a zaujímavý predmet. Po krátkom čase však zistia, že štúdium je príliš náročné a z kurzu sa odhlásia.⁶⁷ Z tohto dôvodu by sme sa mohli prikloniť k názoru, že hlavnou príčinou, pre ktorú študenti strácajú záujem o tento jazyk je naozaj jeho vysoká náročnosť.

f) Prevláda záujem o skupinové kurzy čínštiny.

Štyri zo šiestich jazykových škôl sa vyjadrili, že prevláda záujem o skupinové kurzy čínštiny. Myslíme si, že je to opäť spôsobené cenou kurzu, keďže skupinové kurzy zvyknú byť lacnejšie ako individuálne. V neformálnych rozhovoroch s viacerými zamestnancami rôznych jazykových škôl sme sa dozvedeli, že skupinové kurzy čínštiny sa často neotvoria, práve z dôvodu nízkeho záujmu a nenaplnenia kapacity. V takom prípade môžu záujemcovia využiť ponuku individuálnej výučby, ktorá je však už finančne náročnejšia. Mnohí sa preto v konečnom dôsledku rozhodnú, že kurz neabsolvujú.

g) Najvyšší záujem o štúdium čínštiny majú pracujúci do 30 /40 rokov. Výnimkou je KI.

Najvyšší záujem o štúdium čínštiny majú pracujúce osoby do 30 prípadne 40 rokov. To by nás nabádalo k predpokladu, že čínštinu potrebujú využívať vo svojej profesii. Čo v skutočnosti študentov motivuje k štúdiu čínštiny si vyhodnotíme v nasledujúcej kapitole.

Výnimkou je opäť Konfuciov inštitút a to z jednoduchého dôvodu. Keďže veľká časť kurzov KI je vyučovaná na vysokých školách, hlavnou skupinou záujemcov sú práve vysokoškolskí študenti.

h) Motivácia študentov k štúdiu čínštiny je rôznorodá. Prevláda záujem o exotický cudzí jazyk.

Motiváciu študentov čínštiny skonkretizujeme v nasledujúcej kapitole.

⁶⁷ Informácie poskytla Ing. Alena MALÍČKOVÁ, tajomníčka Konfuciovho Inštitútu v Bratislave, 12. 3. 2015.

2.7.6 Výsledky prieskumu medzi poslucháčmi kurzov čínštiny na súkromných jazykových školách v SR

Prieskum prebiehal na jazykových školách v Bratislave a Nitre v marci a apríli 2015. Dotazníky sme na bratislavské školy distribuovali v papierovej forme a naša vďaka patrí tým vyučujúcim, ktorí boli ochotní prerozdeliť ich študentom v priebehu vyučovania. Jazyková škola v Nitre dostala dotazník v elektronickej podobe a zaslala ho svojim študentom emailom. Možno práve z toho dôvodu bola návratnosť nitrianskych dotazníkov minimálna.

Dotazníkového šetrenia sa zúčastnilo spolu 61 študentov čínštiny, z toho len 3 opýtaní navštevujú kurz čínštiny v Nitre, zvyšných 58 v Bratislave. Na otázky odpovedal približne rovnaký počet mužov (57%) a žien (43%). 73% respondentov bolo vo veku 18-35 rokov, čím sa potvrdilo, že najvyšší záujem o čínštinu majú žiaci vysokých škôl a pracujúci do 40 rokov.

79% respondentov v súčasnosti navštevuje kurz čínštiny pre začiatočníkov, 13% navštevuje kurz pre mierne pokročilých a 8% kurz pre pokročilých. Z týchto údajov možno usudzovať, že naozaj vysoké percento študentov pri čínštine dlho nevydrží, keďže jasne ukazujú, že čím je vyššia úroveň kurzu, tým menej poslucháčov ho absolvuje.

Pri vyhodnocovaní údajov, treba tiež brať do úvahy, že až 74% respondentov sa momentálne čínštinu učí menej ako 1 rok.

2.7.7 Závěry vyplývající z Dotazníka č. 2

a) *Študenti kurzy čínštiny navštěvují především z důvodu zájmu. Len 15% respondentů čínštinu využívá ve své profesi.*

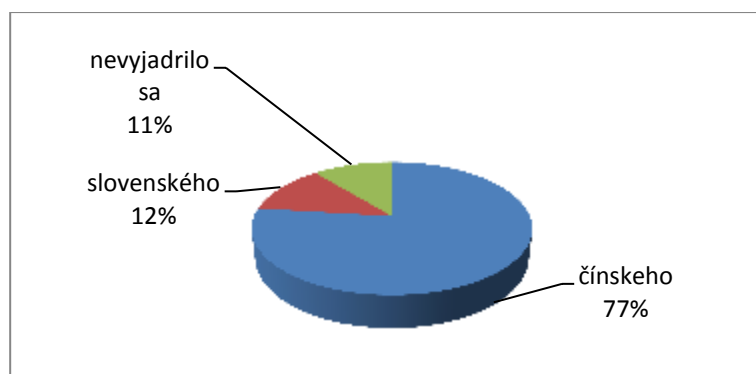
75% opýtaných čínštinu studuje, protože je to pro nich lákavý a exotický jazyk. 44% respondentů motivuje k studiu čínštiny jejich zájem o čínskou kulturu a historii. 39% respondentů si myslí, že s čínštinou se mohou v budoucnosti zatražtívníť na trhu práce. 33% opýtaných plánuje znalost čínštiny využít počas zahraničnej cesty do Číny (predpokladáme, že sa jedná o študijnú/súkromnú cestu do Číny, keďže pracovná cesta by znamenala využitie čínštiny v profesii, čo je súčasť jednej z možných odpovedí). Len 15% respondentů čínštinu využívá ve své profesi. (vid'. Graf č.11)

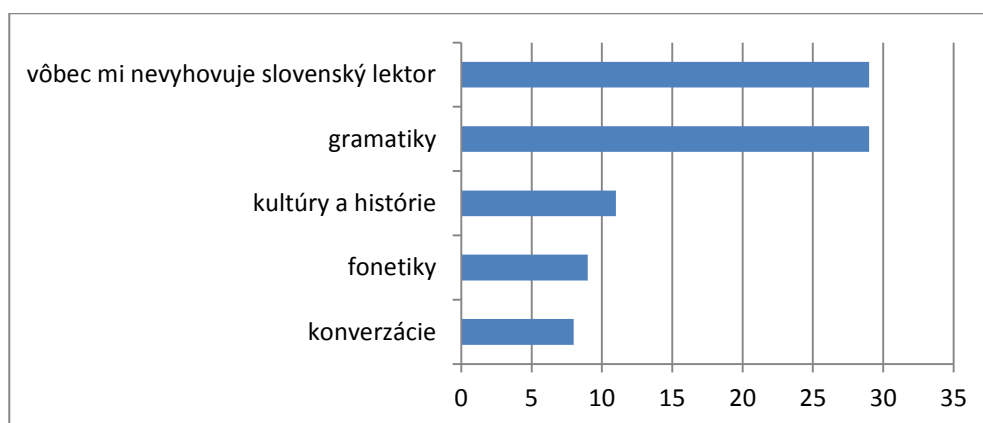
GRAF 11: DOTAZNÍK Č.2: PREČO STE SA ROZHODLI NAVŠTEVOVAŤ KURZ ČÍNŠTINY?

b) *Väčšina študentů čínštiny by uprednostnila čínskeho lektora. Vyhovoval by im predovšetkým na výučbu konverzácie, gramatiky a čínskej kultúry a histórie.*

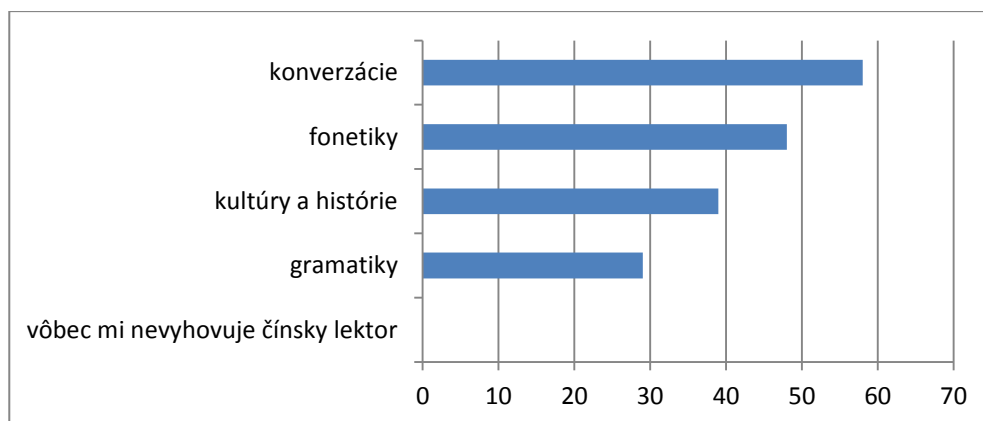
Až 77% respondentů by uprednostnilo vo výučbe čínštiny čínskeho lektora, 12% by vyhovoal skôr slovenský lektor, ostatných 11% opýtaných sa k otázke nevyjadrilo. V prípade, že by bol k dispozícii tak slovenský ako aj čínsky vyučujúci, Slováka by 48% uprednostnilo na výučbu gramatiky, v podstatne menšej miere by im vyhovoal na výučbu kultúry a histórie (18%), fonetiky (15%) a konverzácie (13%). 48% respondentů sa vyjadrilo, že im vôbec nevyhovuje slovenský lektor. Číňan by v tomto prípade študentom vyhovoal predovšetkým na výučbu konverzácie (95%) a fonetiky (78%), v o niečo menšej miere na výučbu kultúry a histórie (64%) a najmenej by im vyhovoal na výučbu gramatiky (48%). (vid'. Grafy č.12,13,14)

GRAF 12: DOTAZNÍK Č. 2: UPREDNOSTNILI BY STE SLOVENSKÉHO ALEBO ČÍNSKEHO LEKTORA?

GRAF 13: DOTAZNÍK Č. 2: SLOVENSKÝ LEKTOR BY ŠTUDENTOM ČÍNŠTINY VIAC VYHOVOVAL NA VÝUČBU...

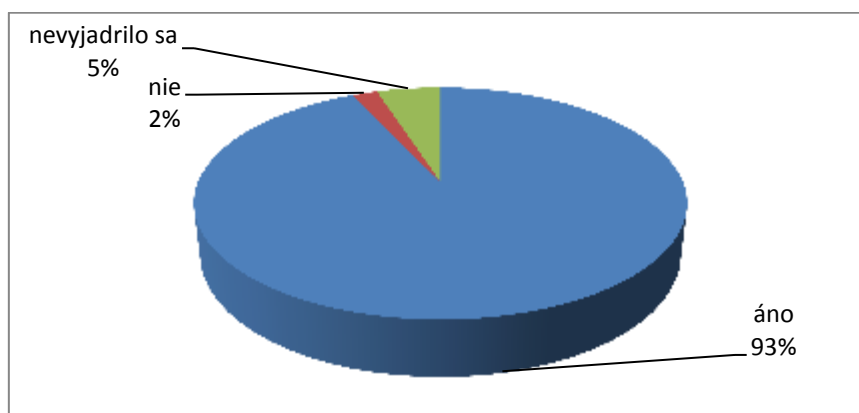

GRAF 14: DOTAZNÍK Č. 2: ČÍNSKY LEKTOR BY ŠTUDENTOM ČÍNŠTINY VIAC VYHOVOVAL NA VÝUČBU...

c) Až 93% respondentov plánuje v štúdiu čínštiny naďalej pokračovať. (Graf č.15)

Viac než 74% opýtaných uviedlo, že sa čínštinu učia menej ako jeden rok. Je preto možné, že veľké percento z nich sa do kurzu zapísalo práve v letnom semestri tohto roku. To by znamenalo, že v období, kedy prebiehalo dotazníkové šetrenie, mali

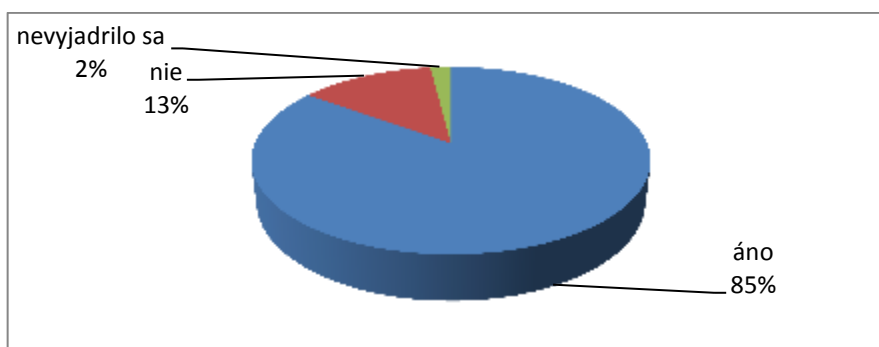
absolvovaných len niekoľko úvodných hodín a nedokázali zatiaľ dostatočne vyhodnotiť náročnosť kurzu. Keďže sme už viac krát spomenuli, že práve vysoká náročnosť kurzu študentov od čínštiny odrádza, treba tento záver brať s dostatočnou rezervou.

GRAF 15: DOTAZNÍK Č. 2: PLÁNUJETE V ŠTÚDIU ČÍŇŠTINY POKRAČOVAŤ?

d) 85% respondentov si myslí, že čínština je náročný jazyk. (Graf č. 16)

52 respondentov si myslí, že čínština je ťažká, 8 respondentov si to nemyslí a 1 opýtaný sa k otázke nevyjadril. Prečo si väčšina študentov myslí, že čínština je náročný jazyk sme sa v prieskume nepýtali.

GRAF 16: DOTAZNÍK Č. 2: MYSLÍTE SI, ŽE JE ČÍŇŠTINA NÁROČNÝ JAZYK

2.8 MÁ ŠTÚDIUM ČÍŇŠTINY NA SLOVENSKU OPODSTATNENIE?

2.8.1 Možnosti uplatnenia slovenských sinológov na trhu práce

Pri snahe aspoň čiastočne odpovedať na vyššie položenú otázku sme sa obrátili na personálne agentúry v SR a pokúsili sme sa zistiť, či v posledných rokoch došlo k nárastu počtu pracovných ponúk vyžadujúcich aktívne používanie čínštiny. (viď. Príloha č. 2)

Spolu na náš email odpovedalo 18 pracovných agentúr, z ktorých len 2 nárast skutočne zaznamenali. 12 z týchto pracovných agentúr v minulom roku neregistrovalo

ani jednu pracovnú ponuku, ktorá by vyžadovala znalosť čínskeho jazyka. 1 zaznamenala jednu takúto pracovnú pozíciu, 1 dve, 3 tri a 1 päť pracovných miest s požiadavkou čínštiny, čo je stále extrémne málo, obzvlášť ak berieme do úvahy fakt, že v mnohých prípadoch jednu a tú istú ponuku na internete zverejnia viaceré personálne agentúry súčasne. Na druhej strane je možné, že veľké čínske spoločnosti s pobočkou na Slovensku, akými sú napríklad Huawei alebo Lenovo, požadujú síce primárne angličtinu⁶⁸, no pri výbere zamestnanca by preferovali kandidáta s aspoň základnou znalosťou čínštiny. Tieto dohady nemáme bohužiaľ potvrdené.

Keďže nemáme k dispozícii nijakú štúdiu, ktorá by sa venovala otázke uplatnenia slovenských sinológov na trhu práce, nie sme schopní v tejto otázke zaujať jasné stanovisko. Hoci sa v súčasnosti čínština nezdá byť na Slovensku využiteľná, neznamená to, že to tak nebude v budúcnosti. Nemožno tiež zabúdať na fakt, že s procesom globalizácie, ako aj európskej integrácie, o ktorých sme hovorili vyššie, sa trh práce viac neobmedzuje na danú krajinu, ale Slováci majú v prípade záujmu možnosť zamestnať sa v ktoromkoľvek inom európskom štáte, prípadne za hranicami EU, čo podstatne zvyšuje možnosť využívania čínštiny v ich zamestnaní.

2.8.2 Slovensko-čínske vzťahy

Čína je v súčasnosti prezentovaná predovšetkým ako ekonomická veľmoc a mnohí ju vnímajú hlavne ako potenciálneho obchodného partnera. Obchodné styky sú zároveň ideálnym prostredím, kde možno aktívne využívať znalosti čínštiny a čínskych reálií. Sú však práve vzťahy Slovenskej republiky s Čínou v oblasti obchodu perspektívne? Je táto malá stredoeurópska krajina pre Čínu atraktívnym obchodným partnerom?

Mgr. Gabriela Pleschová, MSc., PhD. sa vzťahom krajín Strednej Európy s Čínou a tiež slovensko-čínskym vzťahom venuje vo viacerých svojich publikáciách. V jednom z jej článkov sme sa dozvedeli, že hoci EU a Čína čoraz častejšie hovoria o strategickom partnerstve a ich hospodárske a politické kontakty sú čoraz intenzívnejšie, nemôžeme zabúdať na fakt, že malé štáty únie majú v kontexte európsko-čínskych vzťahov iba malý význam a nemôžu sa porovnávať s ostatnými

⁶⁸ *Junior Product Manager* [online]. [cit. 22. 4. 2015] Dostupné na: <<http://www.profesia.sk/praca/huawei-technologies-slovak/O1907630>>

veľkými európskymi štátmi. Napriek tomu, že Slovensko už niekoľko rokov venuje ČĽR zvýšenú pozornosť, jeho úspešnosť v ekonomických projektoch v Číne je veľmi slabá.⁶⁹ Čína je ako rastúca východoázijská veľmoc potenciálne významným trhom pre slovenské firmy, no malý politický a ekonomický význam SR našu krajinu stavia do nevýhodnej pozície pri vyjednávaní výnimiek z čínskych obchodných bariér.⁷⁰

Vstup do EU však na druhej strane výrazne zatriktívnil Slovenskú republiku v očiach ČĽR. Začala ju vnímať ako ideálne investičné prostredie, čoho príkladom sú aj pobočky čínskych firiem Huawei a Lenovo otvorené v Bratislave v roku 2006. SR je pre čínske investičné zámery rozumným riešením, pretože ako členský štát EU ponúka ekonomicky aj politicky dostatočne stabilné prostredie a zároveň je jednou z dvoch krajín EU s najnižšími daňami a najvyššou produktivitou práce.⁷¹ Preto možno predpokladať, že hoci problémy so slovenským exportom do Číny budú v najbližších rokoch pretrvávať, možnosť, že na Slovensko prídu investovať ďalšie čínske firmy a založia tu svoje pobočky je pomerne reálna. Zvyšuje sa tak šanca dostať sa opäť do o niečo bližšieho styku s Číňanmi, na čo by sme mali byť pripravení okrem iného aj po jazykovej stránke.

Domnievať sa, že iba čínština postačí na nadviazanie obchodných stykov s čínskymi firmami, je samozrejme iluzórne. Ak však budeme vo výučbe čínštiny na Slovensku klásť dôraz na jednotlivé kultúrne odlišnosti, ktoré sa okrem iného prejavujú aj vo sfére obchodu, môžu byť Slováci pomerne kvalitne pripravení na možnú komunikáciu s čínskym obchodným a investičným partnerom a túto výhodu v budúcnosti využiť vo svoj prospech.

⁶⁹ PLESCHOVÁ, G. Prečo naše vlády cestujú do Číny. *Zahraničná politika*. 2007, s. 18-20. Článok poskytla Mgr. Gabriela Pleschová, MSc., PhD., dňa 31. 3. 2015.

⁷⁰ GREGUŠOVÁ, G. Vzťahy krajín V4 s Čínou. *Mezinárodní vztahy*. 2005, 1, s. 7-21.
Dostupné na: <<http://mv.iir.cz/article/view/152/152>>

⁷¹ FÜRST, R. – PLESCHOVÁ, G. Czech and Slovak Relations with China: Contenders for China's Favour. *Europe-Asia Studies*. 2010, 62(8), s. 1363-1381. Dostupné na: <<http://ehis.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=8c9da245-5c7f-4536-98d8-4137e1339afb%40sessionmgr4001&vid=3&hid=4211>>

2.9 ČIASTOČNÝ SUMÁR

V druhej časti sme čitateľa zoznámili s možnosťami štúdia čínštiny na Slovensku. Zhrnutie našich zistení:

1. Na Slovensku sa v posledných 10 rokoch zvýšil záujem o štúdium čínskeho jazyka.
2. Nárast počtu záujemcov však nebol príliš výrazný.
3. Podľa výsledkov Eurobarometra 368 z roku 2012, 3% respondentov pochádzajúcich zo Slovenska považuje čínštinu za jazyk užitočný pre osobný rozvoj svojich detí, čo je o 3% viac ako v roku 2005.
4. K výraznému zvýšeniu záujmu o štúdium vysokoškolských odborov zahrňujúcich čínštinu došlo v roku 2010, odvtedy sa počet záujemcov neustále zvyšuje.
5. K zvýšeniu záujmu o absolvovanie nepovinne voliteľného predmetu čínština v rámci vysokoškolského štúdia došlo vďaka ponuke bezplatných kurzov čínštiny, ktoré prebiehajú na vybraných vysokých školách v SR v spolupráci s Konfuciovým inštitútom v Bratislave.
6. Stredné a základné školy – bez konkrétnych záverov.
7. Na Slovenskom inštitúte vzdelávania v Bratislave sa zvyšoval záujem o štúdium čínštiny v dvoch etapách: 1) v rokoch 2003-2008; 2) v rokoch 2009-2012. Po týchto obdobiach vždy nasledoval výrazný pokles záujmu. Ďalší vývoj nedokážeme predpovedať.
8. Čínštinu vo väčšine súkromných jazykových škôl ročne absolvuje 5-7 žiakov. Výsledky prieskumu nie sú jednoznačné, no prikláňame sa k názoru, že záujem o čínštinu v posledných rokoch skôr stúpa ako nestúpa.
9. Najväčší záujem o štúdium čínštiny majú študenti vysokých škôl a pracujúci do 30/40 rokov.
10. Slovákov na čínštine priťahuje predovšetkým, že je exotická a zaujímavá, väčšina respondentov ju študuje zo záujmu. Len 39% respondentov si myslí, že s čínštinou sa môžu v budúcnosti zatriktívniť na trhu práce. Iba 15% respondentov čínštinu využíva vo svojej profesii.
11. Čínština sa na slovenských základných, stredných a vysokých školách v posledných rokoch šíri predovšetkým vďaka Konfuciovmu inštitútu v Bratislave, ktorý je hlavným nástrojom čínskej jemnej sily využívaným v SR.
12. V školskom roku 2015/2016 bude na Slovensku otvorená prvá bilingválna čínsko-slovenská trieda. Je v nej zapísaných len 6 žiakov.

3 ČÍŇŠTINA NA STREDNÝCH ŠKOLÁCH V SR

Posledný z dotazníkov bol určený žiakom stredných škôl a jeho prostredníctvom sme sa pokúsili zistiť, či by stredoškólači mali záujem o absolvovanie jazykového kurzu čínštiny, čo by tento kurz podľa nich mal obsahovať a akou formou by mal prebiehať (vid'. Príloha č. 4). Ich odpovede nás mali priviesť k záveru, či by sa stredné školy v SR vôbec mali pokúšať o implementáciu čínštiny do svojich osnov.

Na záver sa pokúsime školám navrhnúť ideálnu formu výučby tohto jazyka. Tento prieskum by mohol byť podkladom pre tie školy, ktoré sa budúcnosti rozhodnú obohatiť svoje portfólio práve o výučbu čínskeho jazyka.

3.1 Úvod

Na stredoškolskú výučbu čínštiny sme sa zamerali z nasledujúcich dôvodov:

1. Vychádzame z predpokladu, že čínština je náročný jazyk, ktorého zvládnutie si vyžaduje vynaloženie veľkého úsilia. Domnievame sa, že čím skôr sa človek začne oboznamovať s princípmi tohto jazyka, tým lepšie.
 - Ten, kto sa napriek vedomiu, že štúdium čínštiny je náročné a vyžaduje si veľkú disciplínu, rozhodne venovať tomuto jazyku aj po strednej škole, nebude začínať od nuly, čo mu pomôže pri zintenzívnení štúdia, prípadne mu umožní venovať sa popri prehlbovaní znalostí čínskeho jazyka aj inému študijnému odboru. Väčšina pracovných pozícií vyžadujúcich čínštinu ju totiž označuje skôr za pridanú hodnotu a podstatu vidí v inom pracovnom predpoklade, napríklad ekonomických znalostiach.⁷² Je preto pre absolventa čínštiny dôležité aby bol zároveň expertom v inej, praktickejšej, oblasti.
2. 3% Slovákov považujú čínštinu za jazyk užitočný pre osobný rozvoj svojich detí.⁷³
 - Hoci sa jedná o pomerne nízke percento, podstatné je, že v posledných rokoch dochádza k určitej zmene vnímania čínštiny na Slovensku. Slováci si

⁷² DŘÍMALOVÁ, L. *Uplatnění a konkurenceschopnost absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu*. Olomouc, 2012. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta filozofická. Vedúci práce Mgr. Pavla SLAVÍČKOVÁ. s. 52.

⁷³ *Special Eurobarometer 386* [online]. [cit. 13. 4. 2014] Dostupné na: <http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf>

uvedomujú, že pre nich osobne už čínština pravdepodobne nebude pridanou hodnotou, pre ich deti však môže byť v budúcnosti naopak veľmi prospešná.

3. 29% Európanov preferuje bezplatné štúdium cudzích jazykov. Pre 25% Európanov je štúdium cudzích jazykov príliš drahé.⁷⁴
 - Či už sa jedná o výučbu jazyka v rámci voliteľného predmetu alebo krúžku, škola by v oboch prípadoch mala byť schopná žiakom poskytnúť tento kurz bezplatne, čo je veľkou výhodou. Vyplýva to už z predchádzajúcej kapitoly, v ktorej sme zistili, že s príchodom KI a jeho bezplatných kurzov čínštiny sa na Slovensku výrazne zvýšil počet záujemcov o štúdium tohto jazyka.
4. 68% Európanov uvádza, že sa cudzí jazyk naučili počas vyučovania na škole. Je to podľa nich najrozšírenejší a najefektívnejší spôsob, ako sa naučiť cudzí jazyk.⁷⁵

3.2 RESPONDENTI

Oslovili sme študentov 1. ročníka gymnázií, keďže pre nich je táto možnosť stále relevantná, na rozdiel napríklad od absolventských ročníkov. Pôvodne sme chceli dotazníky distribuovať aj tretiakom, keďže na väčšine slovenských stredných škôl sú v poslednom ročníku do osnov zaradené voliteľné predmety, v rámci ktorých by sa čínština mohla vyskytovať, no pre nedostatok času a finančných prostriedkov sme prieskum obmedzili na prvé ročníky.

Bolo by na mieste spraviť podobný prieskum medzi žiakmi ZŠ, ktorí sa práve chystajú na prijímacie pohovory na stredné školy, tak by sme totiž mohli zistiť, či by ponuka čínštiny v ich očiach danú školu zatriktívnila. Tiež by bolo vhodné zistiť názor rodičov, keďže v tomto veku sa stále mnoho detí riadi ich odporúčaniami a nerozhodujú sami za seba. Takýto rozsah prieskumu však presahuje naše momentálne možnosti.

3.3 REGIÓN

Ako skúmanú oblasť sme si vybrali krajské mesto Žilina v žilinskom regióne a to z viacerých dôvodov. Jednak to nie je hlavné mesto, ktoré väčšinou nebýva verným odrazom zvyšku krajiny, jednak je Žilina pomerne veľké mesto na to, aby sme dokázali vyzbierať dostatočné množstvo dotazníkov, z ktorých by bolo možné vyvodit' určité závery. V neposlednom rade sa jednalo o praktické riešenie predovšetkým z

⁷⁴ Tamtiež

⁷⁵ Tamtiež

ekonomického hľadiska, keďže distribuovať na školách dotazníky elektronickou formou by nebolo možné a fyzicky sa dostať na gymnázia v rámci celého Slovenska by bolo finančne náročné a tiež neuskutočniteľné v tak krátkom čase.

V Žiline sa spolu nachádza 7 gymnázií, pričom dotazníkové šetrenie prebiehalo v marci 2015 na troch z nich, a to konkrétne na Gymnázium Veľká okružná, Gymnázium Hlinská a na Bilingválnom gymnázium na ul. T. Ružičku.

3.4 HYPOTÉZY

Východiskom nášho prieskumu boli nasledovné hypotézy:

1. Čínština bude žiakov, ktorí s týmto jazykom doposiaľ neprišli do styku, priťahovať predovšetkým tým, že pôsobí netradične a exoticky. Možnosť využívať tento jazyk v budúcnosti aktívne v rámci svojej profesie pre nich nie je v tomto veku (tj. 14-19 rokov) smerodajná.
2. Zavedenie čínštiny ako známkovanej voliteľného predmetu, by viedlo k väčšej motivácii študentov k príprave na hodinu.
3. Záujem o štúdium čínštiny by bol nižší, ak by výučba prebiehala formou krúžku v poobedňajších hodinách, keďže väčšina žiakov poobedné vyučovanie neobľubuje a navyše sa vtedy venujú iným voľno-časovým aktivitám.
4. Vysoké percento žiakov by od čínštiny odradilo vedomie, že si štúdium tohto jazyka vyžaduje vynaložiť nadmerné množstvo úsilia.

Sekundárnym prínosom prieskumu bolo dozvedieť sa, ktoré oblasti sinologických štúdií by žiakov stredných škôl zaujímali a boli pre nich obohatením, či už v rámci čínštiny alebo ako súčasť iných profilových predmetov.

Znenie dotazníka aj s konkrétnymi výstupmi a odpoveďami respondentov prikladáme v prílohe č. 3.

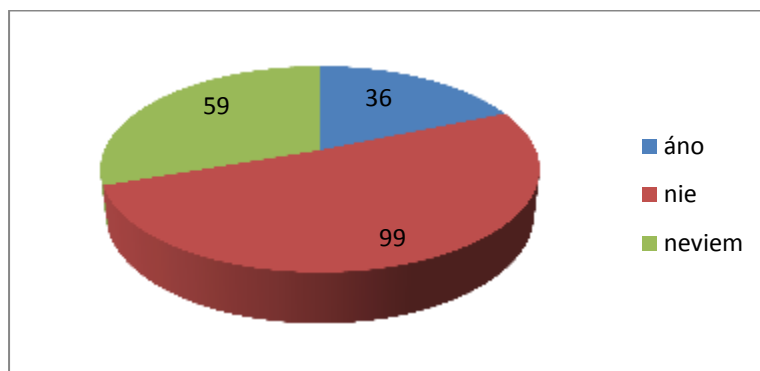
3.5 VÝSLEDKY PRIESKUMU

Prieskumu sa zúčastnilo celkom 193 študentov, z toho 60 chlapcov (31%) a 133 dievčat (69%), z ktorých len jeden študent už mal skúsenosť so štúdiom čínštiny, aj to kratšiu ako 1 rok.

a) Viac ako polovica respondentov o čínštinu záujem neprejavila.

Záujem o štúdium čínštiny prejavilo 36 študentov, čo predstavuje 19% opýtaných. 59 študentov (30%) nevie s istotou povedať, či by sa do krúžku/voliteľného predmetu

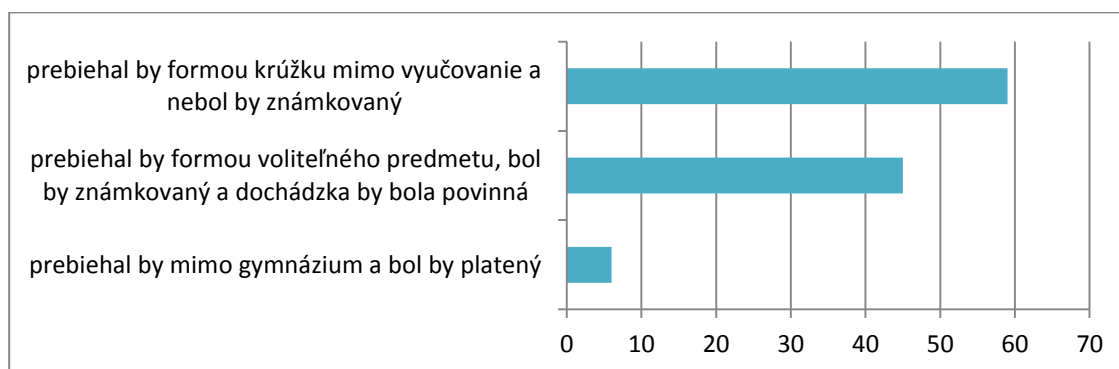
čínština prihlásili alebo nie. Zvyšných 99 študentov (51%) o čínštinu záujem neprejavilo (viď. Graf č.17).

GRAF 17: MALI BY STE ZÁUJEM O ŠTÚDIUM ČÍNŠTINY?

b) Záujem o čínštinu by bol najvyšší, ak by výučba prebiehala formou krúžku.

Najviac žiakov (30%) by sa prihlásilo do kurzu čínštiny, keby na škole prebiehal formou krúžku mimo vyučovania a nebol by známkován, čo vyvrátilo našu tretiu hypotézu. Na voliteľný predmet čínština, ktorý by bol známkován a dochádzka naň by bola povinná, by sa už zapísalo o niečo menej študentov (23%). V prípade, že by kurz čínštiny prebiehal mimo gymnázium a žiaci by si ho museli sami financovať, rozhodlo by sa preň len 6 študentov (3%). (viď. Graf č.18)

GRAF 18: PRIHLÁSILI BY STE SA DO KURZU ČÍNŠTINY V PRÍPADE, ŽE...

c) Menej ako polovica respondentov si myslí, že kontrola dochádzky a známkovanie by ich viac motivovalo k príprave na hodiny. Naopak až 44% opýtaných by od čínštiny neodradilo vedomie, že jej štúdium si vyžaduje nadmernú disciplínu.

Prekvapením pre nás bolo, že len 42% žiakov si myslí, že kontrola dochádzky a známkovanie predmetu by ich viac motivovalo k príprave na hodiny. Rovnako nás prekvapilo, že až 44% opýtaných by od štúdia čínštiny neodradilo vedomie, že

zvládnutie tohto jazyka vyžaduje nadmernú disciplínu a nepretržitú prípravu na hodiny. Jeden zo študentov sa napríklad vyjadril, že keď už by sa pre čínštinu dobrovoľne rozhodol, nezohrávalo by úlohu, či je čínština ťažká, či ľahká, alebo či je tento predmet známkovaný alebo nie. Naša druhá a štvrtá hypotéza sa teda taktiež nepotvrdili.

Napriek týmto výsledkom sa po rozhovoroch s viacerými zamestnancami jazykových škôl, či iných vzdelávacích inštitúcií, ktoré sa venujú výučbe čínskeho jazyka, prikláňame k názoru, že vysoké percento žiakov by záujem o čínštinu v praxi predsa len stratilo po tom, ako by si uvedomili, čo všetko štúdium reálne zahŕňa. Keďže 99% respondentov v minulosti s týmto jazykom do styku neprišlo, nepredpokladáme, že si dokážu reálne predstaviť nároky, ktoré by na nich boli kladené.

d) Čínština láka tých žiakov, ktorých bavia cudzie jazyky. Zdá sa im exotická a zaujímavá.

Z tých respondentov, ktorí by sa pre čínštinu rozhodli a tiež z tých, ktorí zatiaľ nevedia s určitosťou povedať, či by sa čínštine chceli venovať alebo nie, väčšina by tak urobila, pretože ju vnímajú ako exotický a zaujímavý jazyk (16%) a cudzie jazyky sú ich záľubou (17%). 10% z nich sa taktiež domnieva, že s čínštinou by sa v budúcnosti mohli lepšie uplatniť na trhu práce.

Čínštinu teda väčšina nevníma ako potenciálny pracovný nástroj, no predovšetkým ako záľubu, čo však v tomto veku možno považovať za prirodzené, keďže len máloktorý žiak tesne po prijatí na strednú školu rieši svoje budúce profesijné zameranie (vid'. Graf č.19).

GRAF 19: DÔVODY, PRE KTORÉ BY SA ŽIACI ROZHODLI PRE ŠTÚDIUM ČÍNŠTINY

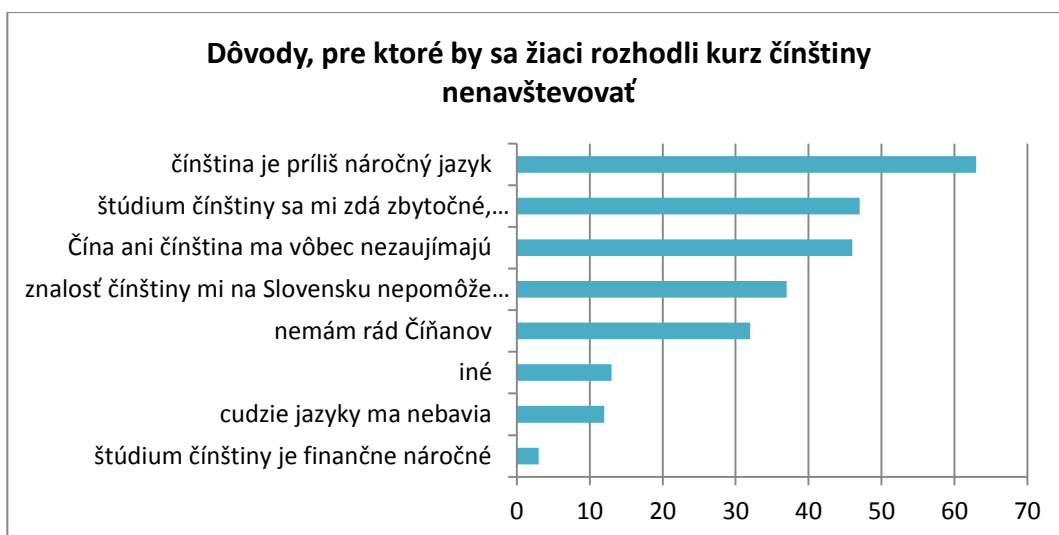
e) Až 33% respondentov by sa čínštinu neučilo, pretože je to podľa nich príliš náročný jazyk. 24% opýtaných si myslí, že učiť sa po čínsky je zbytočné a rovnaké percento žiakov Čína ani čínština vôbec nezaujímajú.

Od čínštiny žiakov odrádza predovšetkým predstava, že sa jedná o príliš náročný jazyk. Myslí si to až 33% respondentov z tých, ktorí by sa čínštinu učiť nechceli. Ďalším dôvodom, pre ktorý ich čínština nezaujíma je predstava, že učiť sa po čínsky je zbytočné, keďže medzinárodne uznávaným dorozumievacím jazykom je angličtina (24%). Jeden z respondentov dokonca vyjadril názor, že nie je nutné hovoriť po čínsky, keďže Číňania samotní sa učia po anglicky. Pokiaľ by sme vnímali jazyk výhradne ako komunikačný prostriedok, museli by sme tomuto študentovi dať za pravdu. Ako sme sa však zmienili v prvej časti tejto práce, nemožno zabúdať na to, že jazyk je nositeľom kultúry a znalosť kultúry je kľúčovým faktorom, ktorý napomáha dvom stranám pochádzajúcim z odlišných prostredí budovať priateľské vzťahy či už obchodného alebo iného charakteru.

Veľa žiakov sa tiež vyjadrilo, že Čína, a teda ani čínština, ich vôbec nezaujíma (24%). 19% sa domnieva, že znalosť čínštiny im na Slovensku nepomôže uplatniť sa v budúcnosti na trhu práce.

Zaujímavé je, že až 17% respondentov na otázku „Prečo by ste sa nechceli učiť po čínsky“ odpovedalo, že nemajú radi Číňanov. Keď sme žiakov požiadali aby napísali, čo im príde na um, keď sa povie „čínština“, popri frekventovaných odpovediach, ako napríklad nezrozumiteľnosť, znaky, hatlanina, či ryža, vyskytli sa aj odpovede, ktoré zjavne naznačovali, že Čínu, Číňanov, a teda aj čínštinu dnešní mladí ľudia stále do veľkej miery spájajú s miestnymi čínskymi obchodmi „čičakmi“, „fake“ výrobkami zlej kvality a podobnými negatívnymi asociáciami. Vyskytli sa aj slová ako smrad, hlúpy štát, kontaminovaná krajina, týranie zvierat, či komunizmus. Vo všeobecnosti sa však ich znalosti o Číne zdajú byť značne obmedzené.

6% opýtaných by sa čínštinu neučilo, pretože ich cudzie jazyky nebavia, 2% si myslia, že štúdium čínštiny je finančne náročné. (vid'. Graf č.20)

GRAF 20: DÔVODY, PRE KTORÉ BY SA ŽIACI ROZHODLI KURZ ČÍNŠTINY NENAVŠTEVOVAŤ

f) Okrem čínskeho jazyka, študenti prejavili záujem aj o čínske dejiny, čínsku filozofiu, čínske náboženstvá, geografiu Číny a obchodovanie s Čínou.

Ďalším z cieľov dotazníka bolo zistiť, ako najvhodnejšie by mal byť obsah predmetu čínština koncipovaný, aby bol pre študentov dostatočne zaujímavý. Preto sme sa ich opýtali, čo by podľa nich malo byť súčasťou jazykového kurzu čínštiny. 34% respondentov by sa na hodinách čínštiny priklonilo výhradne k štúdiu jazyka. 26% opýtaných by uvítalo, ak by boli súčasťou kurzu aj témy týkajúce sa čínskej kultúry. 14% respondentov prejavilo záujem aj o historické otázky a 12% o vybrané témy týkajúce sa súčasnej Číny.

43% opýtaných by chcelo vedieť viac o čínskych dejinách a veľký záujem žiaci prejavili aj o čínsku filozofiu a náboženstvá Číny (33%). Približne rovnaký počet študentov by zaujala geografia Číny (25%) a princípy obchodovania s Čínou (26%). Čínska literatúra (17%), ekonomika (16%) a zahraničná politika (11%) už boli medzi žiakmi menej populárne.

Akakoľvek z vyššie spomenutých tém by mohla tvoriť súčasť predmetu čínsky jazyk.

3.6 ČIASTOČNÝ SUMÁR

Z vyššie popísaných výsledkov prieskumu vyplývajú pre vedenie stredných škôl a gymnázií nasledujúce odporúčenia:

1. Čínština by na stredných školách mala spočiatku prebiehať formou krúžku. Len 42% žiakov si myslí, že kontrola dochádzky a známkovanie zvyšujú ich motiváciu

k príprave na hodiny, preto nepredpokladáme, že výučba čínštiny formou voliteľného predmetu by viedla k lepším výsledkom. Žiaci chcú čínštinu študovať zo záujmu a známkovanie ich skôr odrádza ako motivuje.

2. Predmet čínština by mal okrem jazyka zhrňať aj nasledujúce aspekty čínskej kultúry, a to s cieľom zatriktívniť predmet, čo najväčšiemu množstvu študentov: dejiny Číny, čínska filozofia, čínske náboženstvá, geografia Číny a obchodovanie s Čínou.
3. Z prieskumu taktiež vyplýva, že mladí ľudia majú značne obmedzené znalosti o Číne, čo ich vedie k mylným predstavám a negatívnemu prístupu tak k Číne ako krajine, ako aj k jej obyvateľom. Odporúčame preto zvážiť zavedenie projektu, v rámci ktorého by prebiehali tzv. doplnkové prednášky zamerané na Čínu, ktoré by mohli tvoriť súčasť jednotlivých povinných stredoškolských predmetov, akými sú dejepis, filozofia, geografia, ekonómia, a pod.
 - Prednášky by mohli slúžiť na spestrenie obsahu jednotlivých predmetov a zároveň by týmto spôsobom mohli žiaci nadobudnúť nové vedomosti a dozvedieť sa viac o krajine, o ktorej majú zatiaľ pomerne obmedzené znalosti.
 - Podobný projekt by mohol viesť k zníženiu xenofóbie a rasizmu voči čínskej menšine, ktorý doposiaľ na Slovensku pretrváva, čo naznačujú aj odpovede niektorých respondentov nášho prieskumu. SR ako súčasť EU, ktorá bojuje proti diskriminácii založenej na pohlaví, rasovom alebo etnickom pôvode, náboženstve alebo presvedčení, postihnutí, veku a sexuálnej orientácii a zakazuje akúkoľvek diskrimináciu na základe národnosti⁷⁶, by sa mala snažiť viesť mladých občanov k tolerancii a to napríklad aj prostredníctvom vzdelávania v oblasti kultúry a tradícií jednotlivých svetových národov.

Aj pri najlepšej snahe o implementáciu čínštiny na gymnáziá a stredné školy však možno naraziť na určité prekážky:

1. Napriek výsledkom prieskumu záujmu o štúdium čínštiny, ktorý by mal predchádzať implementácii čínštiny do osnov každej školy, možno zo skúsenosti z iných vzdelávacích inštitúcií predpokladať, že reálne by si predmet zvolilo

⁷⁶ *Diskriminácia* [online]. [cit. 30. 4. 2015] Dostupné na: <<http://www.minv.sk/?diskriminacia>>

podstatne menej študentov, ako pôvodne prejavilo záujem. Taktiež možno predpokladať, že určité percento z nich by sa po nejakom čase rozhodlo predmet ďalej nenavštevovať a to z dôvodu vysokej náročnosti štúdia.

2. V prípade príliš malého záujmu o čínštinu môže byť jej výučba pre školu neekonomická, obzvlášť v prípade čínštiny ako voliteľného predmetu. Bez finančnej podpory inej inštitúcie (napr. Konfuciovho inštitútu v Bratislave) môže byť zabezpečenie výučby čínštiny (tzn. kvalitné učebné materiály, vybavenie učební, skúsený čínsky lektor atď.) pre školu nemalou finančnou záťažou.

ZÁVER

V tejto diplomovej práci sme dospeli k záveru, že s popularizáciou čínštiny vo svete súvisí posilňovanie postavenia ČĽR vo svetovej politike a ekonomike, proces globalizácie, ktorý so sebou prináša potrebu rozširovania znalostí o cudzích kultúrach, a tiež Konfuciove inštitúty, ktoré zjednodušujú prístup k vzdelávaniu v oblasti čínskeho jazyka a kultúry. Tie sú zároveň hlavným nástrojom čínskej mäkkej diplomacie, ktorú Čína v posledných rokoch intenzívne využíva s cieľom zlepšiť si svoje renomé v zahraničí.

Množstvo záujemcov o štúdium čínštiny na Slovensku zďaleka nedosahuje počty porovnateľné s väčšími európskymi krajinami. Napriek tomu, že rovnako ako v zahraničí aj u nás sme v posledných 10 rokoch zaznamenali určitý posun vo vnímaní potreby znalosti čínštiny (v pozitívnom zmysle slova), v praxi sa záujem o čínštinu obzvlášť výrazne neprejavuje.

Prelom rokov 2009/2010 považujeme vo výučbe čínštiny na Slovensku za zlomový z viacerých dôvodov. Od roku 2009 ponúka kurzy čínštiny Konfuciov inštitút v Bratislave, ktorý výrazne napomáha k zvyšovaniu záujmu o tento jazyk u nás. Takmer všetky jazykové kurzy čínštiny prebiehajúce na slovenských základných, stredných a vysokých školách, boli spustené práve vďaka spolupráci s Konfuciovým inštitútom. V rovnakom čase sa začal zvyšovať záujem o čínštinu aj na Slovenskom inštitúte vzdelávania v Bratislave a čoraz viac Slovákov sa ročne uchádza o prijatie na vysokoškolské odbory zamerané na čínsky jazyk.

Kurzy čínštiny na slovenských jazykových školách ročne absolvuje približne 5-7 žiakov, pričom najvyšší záujem o tento jazyk majú študenti vysokých škôl a pracujúci do 40 rokov. Čínštinu však väčšinou neštudujú z pragmatických dôvodov, ale výhradne zo záujmu. Veľké množstvo študentov o čínsky jazyk rýchlo stratí záujem a vo vyšších úrovniach sa rozhodnú nepokračovať. Dôvodom môže byť fakt, že až 85% poslucháčov týchto jazykových kurzov považuje čínštinu za náročný jazyk a po čase štúdium jednoducho vzdajú.

Nakoľko je čínsky jazyk využiteľný na Slovensku je pomerne zložitá otázka, ktorej by bolo vhodné venovať sa v samostatnej štúdii. Každopádne z 18 personálnych agentúr, ktoré sme oslovili len 2 zaznamenali v posledných rokoch určitý nárast v počte pracovných ponúk vyžadujúcich čínštinu. V minulom roku až 12 z oslovených agentúr

nesprostredkúvalo nijakú ponuku práce s čínskym jazykom, zvyšné zaznamenali v priemere 3 takéto pracovné ponuky. Slovenská republika sa však pre Čínu stáva čoraz atraktívnejším investičným prostredím, preto možno predpokladať, že v nasledujúcich rokoch na Slovensku privítame nové čínske firmy a s nimi aj nové pracovné príležitosti.

Z prieskumu na stredných školách vyplynulo, že viac ako polovica žiakov prvých ročníkov by o čínštinu záujem neprejavila. 30% respondentov si nebolo odpoveďou istých a 19% študentov, čo predstavuje spolu 36 študentov, by sa do kurzu čínštiny zapísalo. O čínštinu väčšinou prejavili záujem tí žiaci, pre ktorých sú cudzie jazyky záľubou. Stredoškolákov tento jazyk láka, pretože sa im zdá byť exotický a zaujímavý.

Pokiaľ by školy mali záujem čínštinu zaradiť do vyučovania, spočiatku by bolo vhodné vyučovať ju formou krúžku. Známkovanie ani kontrolu dochádzky žiaci neoznačili ako faktor, ktorý ich motivuje k poctivej príprave na hodiny. Tematické okruhy predmetu čínština by mohli nad rámec jazykovej prípravy zahŕňať aj dejiny Číny, čínsku filozofiu, čínske náboženstvá, geografiu Číny a obchodovanie s Čínou. O tieto témy prejavili stredoškoláci najväčší záujem. Z prieskumu tiež vyplynulo, že mladí ľudia na Slovensku majú značne obmedzené znalosti o Číne, čo negatívne ovplyvňuje ich prístup k tejto krajine, jej obyvateľom, aj jazyku. Stálo by za zváženie pokúsiť sa túto situáciu zmeniť (napríklad prostredníctvom workshopov o Číne, premietaním filmov, diskusiami s odborníkmi v rámci jednotlivých povinných predmetov a podobne), čo by mohlo okrem iného viesť k zníženiu ich xenofóbie a rasizmu voči čínskej menšine žijúcej v SR ako aj voči Číňanom celkovo. Školy, ktoré sa rozhodnú čínštinu vyučovať, by mali vopred zvážiť spoluprácu s Konfuciovým inštitútom v Bratislave, prípadne inou inštitúciou na podporu vzdelávania v oblasti čínskeho jazyka, čo by im mohlo výrazne pomôcť po finančnej a organizačnej stránke.

RESUMÉ

In this master thesis we focused on the main reasons for the recent increase in the popularization of Chinese language around the world and the role of Confucius institutes in this process. We also described the current situation in field of Chinese language education in Slovakia. First of all, we presented all the educational centres in Slovakia where you can learn Chinese. Afterwards, via analysis of the information received from various resources, we found out whether the interest in the study of Chinese language in Slovakia increased during the last decade, and what might be the trends for the future. We also evaluated the results of four different questionnaires. They were mainly aimed at different aspects of Chinese language studies in Slovakia, for example, the overall number of Chinese language learners in Slovakia, their motivation to study Chinese, the prospective interest of secondary school pupils in Chinese language courses, etc. The results of our surveys are summarised in the conclusion of this study.

BIBLIOGRAFIA

SEKUNDÁRNE ZDROJE

ČERNÝ, M. Language Death versus Language Survival: A Global Perspective. In *Beyond Globalization in the Regional Context*, Ostrava: University of Ostrava, 2010, s. 51-56.

Dostupné na: <<http://conference.osu.eu/globalization/publ/06-cerny.pdf>>

DING, S. – SAUNDERS, R. A. Talking Up China: An Analysis of China's Rising Cultural Power and Global Promotion of the Chinese Language. *East Asia*. 2006, 23(2), s. 3-33.

Dostupné na:

<<http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=435a23a9-9c2f-41d6-ab87-7e62ae01691b%40sessionmgr198&hid=114>>

DŘÍMALOVÁ, L. *Uplatnění a konkurence schopnost absolventů oboru Čínská filologie na pracovním trhu*. Olomouc, 2012. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta filozofická. Vedúci práce Mgr. Pavla SLAVÍČKOVÁ.

FÜRST, R. – PLEŠCHOVÁ, G. Czech and Slovak Relations with China: Contenders for China's Favour. *Europe-Asia Studies*. 2010, 62(8), s. 1363-1381.

Dostupné na: <<http://ehis.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=8c9da245-5c7f-4536-98d8-4137e1339afb%40sessionmgr4001&vid=3&hid=4211>>

GIL, J. The promotion of Chinese Language Learning and China's Soft Power. *Asian Social Science*. 2008, 4(10), s. 116-122.

Dostupné na: <<http://ccsenet.org/journal/index.php/ass/article/viewFile/936/897>>

GREGUŠOVÁ, G. Vzťahy krajín V4 s Čínou. *Mezinárodní vztahy*. 2005, 1, s. 7-21.

Dostupné na: <<http://mv.iir.cz/article/view/152/152>>

HUANG, J. B. – ZHAO, H. Q. China's policy of Chinese as a foreign language and the use of overseas Confucius Institutes. *Educational Research For Policy And Practice*. 2010, 9(2), s.127-142.

Dostupné na: <<http://link.springer.com/article/10.1007/s10671-009-9078-1#page-1>>

KUMARAVADIVELU, B. Global Mandarin: Promoting Chinese Language and Culture in an Age of Globalization. *Journal of Chinese Language Studies*. 2012, 8, s. 1-7.

Dostupné na:

<<http://www.bkumaravadivelu.com/articles%20in%20pdfs/2012%20Global%20Mandarin.pdf>>

LIEN, D. – OH, H. CH. – SELMIR, W. T. Confucius institute effects on China's trade and FDI: Isn't it delightful when folks afar study Hanyu? *International Review of Economics and Finance*. 2012, 21, s. 147-155.

Dostupné na: <<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1059056011000761>>

MELITZ, J. Language and Foreign Trade. *European Economic Review*. 2008, 52, s. 667-699.

Dostupné na: <<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0014292107000621>>

Návrh postupu zavedenia nového modelu vyučovania cudzích jazykov. Bratislava: Štátny pedagogický ústav v Bratislave, 2006.

Dostupné na:

<http://www2.statpedu.sk/buxus/docs/projekty/SPU/navrh_implementacie_CJ.pdf>

NYE, J. S. Jr. *Soft power: The Means to Success in World Politics*. Vydanie prvé. New York: Public Affairs, 2005. 191 s. ISBN 978-1586483067.

PLESCHOVÁ, G. Prečo naše vlády cestujú do Číny. *Zahraničná politika*. 2007, s. 18-20. (Článok poskytla Mgr. Gabriela Pleschová, MSc., PhD., dňa 31. 3. 2015.)

RUSINEK A. – ŽYŠKO, K. Is Chinese Mandarin becoming a Global Lingua Franca? *Lublin Studies in Modern Languages & Literature*. 2012, 36, s. 61 – 76.

Dostupné na: <http://www.lsmll.umcs.lublin.pl/issues/36-2012/5zysko_rusinek.pdf>

STARR, D. Chinese Language Education in Europe: the Confucius Institutes. *European Journal of Education*. 2009, 44(1), s. 65-82.

Dostupné na: <<http://eds.b.ebscohost.com/eds/pdfviewer/pdfviewer?sid=c43f5486-0408-4746-a002-4737b27c430d%40sessionmgr115&vid=0&hid=114>>

ŠVARNÝ, O. – UHER, D. *Hovorová čínština: Úvod do studia hovorové čínštiny*.

Vydanie druhé: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. 190 s. ISBN 80-244-0298-X.

INTERNETOVÉ ZDROJE

440 Confucius Institutes and 646 Confucius Classrooms Established, the US has the most [online]. 10. 6. 2014 [cit. 17. 11. 2014] Dostupné na:

<http://english.hanban.org/article/2014-06/10/content_540321.htm>

Ciele inštitútu [online]. [cit. 22. 4. 2015] Dostupné na:

<<http://www.konfucius.sk/index.php/sk/o-institute/ciele-institutu>>

Čínština na štíavnickom gymnáziu nebude [online]. [cit. 10. 3. 2015] Dostupné na:

<<http://www.sme.sk/c/1756536/cinstina-na-stiavnickom-gymnaziu-nebude.html>>

Diskriminácia [online]. [cit. 30. 4. 2015] Dostupné na:

<<http://www.minv.sk/?diskriminacia>>

Hanban 2006-2012 annual reports [online]. [cit. 17. 11. 2014] Dostupné na:

<<http://www.hanban.edu.cn/report/index.html>>

China [online]. [cit. 27. 4. 2015] Dostupné na:

<<http://www.ethnologue.com/country/CN>>

Kritériá prijímacích skúšok [online]. [cit. 12. 3. 2015] Dostupné na:

<<http://www.gmkbb.sk/prihlaska/kriteria.pdf>>

Kulturní studia Číny [online]. [cit. 2. 3. 2015] Dostupné na:
<<http://www.muni.cz/study/fields/16167?lang=cs>>

List of languages by total number of speakers [online]. [cit. 27. 4. 2015] Dostupné na:
<http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_languages_by_total_number_of_speakers>

Na obchodnej akadémii vyučujú čínštinu [online]. [cit. 10. 3. 2015] Dostupné na:
<<http://www.skolskyportal.sk/clanky/na-obchodnej-akademii-vyucuju-cinstinu>>

Na obchodnej akadémii začnú vyučovať čínštinu [online]. [cit. 10. 3. 2015] Dostupné na:
<<http://povazska.sme.sk/c/6073286/na-obchodnej-akademii-zacnu-vyucovat-cinstinu.html#ixzz3UHS5RIMx>>

O katedře [online]. [cit. 2. 3. 2015] Dostupné na:
<http://www.kas.upol.cz/katedra/o_katedre.html>

Sinológia [online]. [cit. 2. 3. 2015] Dostupné na: <<https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-pracoviska/katedra-vychodoazijskych-studii/studium/sinologia/>>

Sinologie [online]. [cit. 2. 3. 2015] Dostupné na:
<<http://udlv.ff.cuni.cz/cz/china/china.htm>>

Soft power [online]. [cit. 17. 11. 2014] Dostupné na:
<http://en.wikipedia.org/wiki/Soft_power>

Special Eurobarometer 386 [online]. [cit. 13. 4. 2014] Dostupné na:
<http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_386_en.pdf>

Statistical Summaries: Summary by language size [online]. [cit. 27. 4. 2015] Dostupné na:
<<http://www.ethnologue.com/statistics/size>>

Štatistická ročenka - jazykové školy [online]. [cit. 10. 3. 2015] Dostupné na:
<http://www.cvtisr.sk/buxus/generate_page.php?page_id=9593>

Štatistická ročenka – vysoké školy [online]. [cit. 2. 3. 2015] Dostupné na:
<http://www.cvtisr.sk/buxus/generate_page.php?page_id=9596>

The Problem of Language Identification: Macrolanguages [online]. [cit. 27. 4. 2015] Dostupné na: <<http://www.ethnologue.com/about/problem-language-identification#MacroLgsID>>

Zoznam miest na Slovensku [online]. [cit. 14. 4. 2014] Dostupné na:
<http://sk.wikipedia.org/wiki/Zoznam_miest_na_Slovensku>

INFORMÁCIE POSKYTNUTÉ FORMOU INTERVIEW

MALÍČKOVÁ, Alena, Ing., tajomníčka Konfuciovho inštitútu v Bratislave. Rozhovor o aktivitách a fungovaní Konfuciovho inštitútu v Bratislave. 12. 3. 2015.

INFORMÁCIE POSKYTNUTÉ PROSTREDNÍCTVOM E-MAILOVEJ KOMUNIKÁCIE

ANTALÍKOVÁ, Štefánia, Ing., zamestnankyňa Centra vedecko-technických informácií SR. Počty uchádzačov o prijatie na študijný odbor čínsky jazyk a medzikultúrna komunikácia na UK v Bratislave v rokoch 2006-2014. 26. 2. 2015.

HRABA, Jan, Ing., metodik výkazníctva VŠ z Ministerstva školstva, mládeže a telovýchovy ČR. Počty slovenských uchádzačov o prijatie na študijné odbory zahŕňajúce výučbu čínštiny v ČR v rokoch 2007-2014. 16. 3. 2015.

KOSÍR, Igor, prof. Ing. Csc., Katedra medzinárodných vzťahov a diplomacie na UMB. O spolupráci UMB v Banskej Bystrici s KI v Bratislave. 16. 3. 2015.

LAŠŠÁK, Marián, realizátor projektu Čínsky sen. O prvej čínsko-slovenskej bilingválnej triede na Slovensku. 4. 4. 2015.

ZOZNAM PRÍLOH

- Príloha č. 1 Dotazník č. 1: Záujem o štúdium čínštiny – vedenie jazykových škôl
- Príloha č. 2 Dotazník č. 2: Personálne agentúry
- Príloha č. 3 Dotazník č. 3: Študenti čínštiny – jazykové školy
- Príloha č. 4 Dotazník č. 4: Záujem o štúdium čínštiny - žiaci stredných škôl

Príloha č. 1

Záujem o štúdium čínštiny - vedenie jazykových škôl

1. Prosím, napíšte mesto, v ktorom sa vaša jazyková škola nachádza.

2. Ponúka v súčasnosti vaša jazyková škola kurzy čínskeho jazyka?
Check all that apply.

- áno
 nie

3. V akej forme?

*(môžete vybrať viacero odpovedí)
Mark only one oval.*

- individuálne kurzy
 skupinové kurzy
 kurzy cez internet
 kurzy pre dospelých
 kurzy pre deti
 kurzy pre začiatočníkov
 kurzy pre miene pokročilých
 kurzy pre pokročilých
 Other: _____

4. Zaznamenala vaša jazyková škola v posledných rokoch zvyšovanie záujmu o štúdium čínskeho jazyka?

Check all that apply.

- áno
 nie

5. Ak áno, v ktorom roku možno hovoriť o výraznom náraste záujmu o štúdium čínštiny?

(môžete uviesť konkrétny rok, prípadne určiť časový úsek)

6. Približne koľko ľudí ročne prejaví záujem o štúdium čínštiny na vašej jazykovej škole?

7. Približne koľko študentov ročne kurz čínštiny na vašej jazykovej škole absolvuje?

(v akejkoľvek forme: skupinový, individuálny, cez skype...)

8. Prevláda záujem o individuálne alebo skupinové kurzy čínštiny?

Check all that apply.

- individuálne
 skupinové

9. Ktorá veková skupina má najväčší záujem o štúdium čínštiny?

Check all that apply.

- deti < 15 rokov
 žiaci stredných škôl
 študenti vysokých škôl
 pracujúci < 30 rokov
 pracujúci < 40 rokov
 pracujúci > 40 rokov
 Other: _____

10. Čo podľa Vás motivuje vašich klientov k štúdiu čínštiny?

(Môžete vybrať viacero odpovedí)

Mark only one oval.

- záujem o exotické cudzie jazyky
- je to pre nich spôsob, ako sa v budúcnosti môžu zatriktniť na trhu práce
- potreba používania čínštiny v zamestnaní
- záujem o čínsku históriu a kultúru
- plánovaná cesta do Číny
- Other: _____

11. Koľko percent študentov sa po ukončení kurzu rozhodne v štúdiu pokračovať kurzom čínštiny pre pokročilých?

Check all that apply.

- < 50%
- 50%
- > 50%

12. Čo podľa vás odrádza študentov od ďalšieho štúdia čínštiny?

Mark only one oval.

- finančné dôvody (vysoký poplatok za kurz)
- nedostatok času
- námornosť štúdia
- Other: _____

13. Koľko študentov celkovo navštevovalo kurzy čínštiny na vašej jazykovej škole v roku 2014?

14. Koľko študentov celkovo navštevuje kurzy čínštiny na vašej jazykovej škole v tomto roku?

15. Spolupracuje vaša jazyková škola s nejakou inou inštitúciou, ktorá podporuje výučbu čínštiny na Slovensku?

(Čínska ambasáda v Bratislave, Konfuciov inštitút v Bratislave, univerzity v ČLR a pod.)

Check all that apply.

- áno
- nie

16. Ak áno, napíšte prosím názov danej inštitúcie.

17. Ak áno, ako vyzerá táto spolupráca?

(Dodávajú vám učebné materiály, zosmerďujúvajú čínskych lektorov a pod.)

18. V prípade záujmu, môžete pridať vlastný komentár, ktorý upresní, prípadne doplní vyššie položené otázky.

Príloha č. 2

Čínština na slovenskom trhu práce (pracovné a personálne agentúry)

1. Myslite si, že vzhľadom na možnosť uplatnenia sa na trhu práce je pre slovenských žiakov a študentov v súčasnosti dôležité venovať zvýšenú pozornosť štúdiu cudzích jazykov?

Mark only one oval.

	1	2	3	4	5	
áno	☐	☐	☐	☐	☐	nie

2. Zaznamenali ste v poslednom období nárast počtu pracovných ponúk vyžadujúcich aktívne používanie čínštiny?

Check all that apply.

- áno
 nie

3. Koľko takýchto ponúk bolo v minulom roku?

4. Myslite si, že sa čínština stane v najbližších rokoch dôležitým pracovným nástrojom?

Mark only one oval.

	1	2	3	4	5	
áno	☐	☐	☐	☐	☐	nie

5. Doporučili by ste dnešným mladým ľuďom venovať sa štúdiu čínštiny?

Check all that apply.

- áno
 nie
 neviem

Príloha č. 3

Študenti čínštiny (jazykové školy)

1. Mesto:

2. Pohlavie:

Mark only one oval.

- muž
 žena

3. Vek:

Mark only one oval.

- <10
 10-20
 27-35
 35-45
 45-55
 >55

4. Koľko rokov sa učíte po čínsky?

Mark only one oval.

- < 1 rok
 1 rok
 2 roky
 3 roky
 > 3 roky
 Other: _____

5. Akú úroveň kurzu momentálne navštevujete?

Mark only one oval.

- začiatčnici
 máme pokročili
 pokročili
 Other: _____

6. Koľko vyučovacích hodín čínštiny týždenne absolvujete?

7. Myslite si, že je tento počet dostačujúci?

Mark only one oval.

- áno
 nie

8. Prečo ste sa rozhodli navštevovať kurz čínštiny?

(možno vybrať viacero odpovedí)

Check all that apply.

- potrebujem čínštinu využívať vo svojej profesii
 čínština je pre mňa lákavý a exotický jazyk
 plánujem zahraničnú cestu do Číny
 zaujímam sa o čínsku kultúru a históriu
 myslím si, že s čínštinou sa môžem zafaktúriť na trhu práce
 Other: _____

9. Uprednostnili by ste slovenského alebo čínskeho lekora?

Mark only one oval.

- slovenského
 čínskeho

10. Slovenský lektor by Vám viac vyhovoval na vjučbu:

(možno vybrať viacero odpovedí)

Check all that apply.

- gramatiky
 fonetiky
 konverzácie
 kultúry a histórie
 vôbec mi nevyhovuje slovenský lektor
 Other: _____

11. Čínsky lektor by Vám viac vyhovoval na vyučbu:

(možno vybrať viacero odpovedí)

Check all that apply.

- gramatiky
- fonetiky
- konverzácie
- kultúry a histórie
- vôbec mi nevyhovuje čínsky lektor
- Other: _____

12. Plánujete v štúdiu čínštiny pokračovať?

Mark only one oval.

- áno
- nie

13. Ak nie, prečo?

Check all that apply.

- kurz je príliš drahý
- čínština je príliš náročná
- časové dôvody
- Other: _____

14. Myslíte si, že je čínština náročný jazyk?

Mark only one oval.

- áno
- nie

15. V prípade záujmu, môžete pridať vlastný komentár, ktorý upresní, prípadne doplní vyššie položené otázky.

Príloha č. 4

Záujem o štúdium čínštiny - žiaci stredných škôl

Dobrý deň. Som študentkou odboru španielska filológia - čínska filológia na Univerzite Palackého v Olomouci a súčasťou mojej magisterskej diplomovej práce je vyhodnotenie súčasnej situácie týkajúcej sa výučby čínskeho jazyka na Slovensku. Rada by som Vás preto požiadala o spoluprácu a pravdivé a pokiaľ možno presné vyplnenie nasledujúceho dotazníka. Vopred ďakujem za Vašu ochotu. Silvia Vrábľová

1. Názov gymnázia, ktoré navštevujete.

2. Uveďte ročník, v ktorom študujete.

3. Uveďte pohlavie.

Mark only one oval.

muž

žena

4. Uveďte jazyk, v ktorom prebieha výučba.

5. Ktorý z nasledujúcich cudzích jazykov máte možnosť absolvovať na vašej škole?

môžete vybrať viaceré možnosti.

Check all that apply.

angličtina

nemčina

španielčina

taliančina

francúzština

ruština

čínština

Other: _____

6. Učili ste sa už niekedy po čínsky?

Mark only one oval.

áno

nie

7. Ak áno, koľko rokov?

Mark only one oval.

< 1 rok

1-2 roky

2-3 roky

3-4 roky

> 4 roky

8. Mali by ste záujem o štúdium čínštiny?

Mark only one oval.

áno

nie

neviem

9. Ak áno, prečo?

môžete vybrať viaceré možnosti.

Check all that apply.

čínština je pre mňa exotický a zaujímavý jazyk

s čínštinou sa viem v budúcnosti lepšie uplatniť na trhu práce

cudzie jazyky sú mojou záľubou

Other: _____

10. Ak nie, prečo?

môžete vybrať viaceré možnosti.

Check all that apply.

cudzie jazyky ma nebavia

štúdium čínštiny sa mi zdá zbytočné, medzinarodným jazykom je predsa angličtina

znalosť čínštiny mi na Slovensku nepomôže s uplatnením sa na trhu práce

je to príliš náročný jazyk

Čína, ani čínština, ma vôbec nezaujímajú

nemám rád Číňanov

štúdium čínštiny je finančne náročné

Other: _____

11. Prihlásili by ste sa do kurzu čínštiny, ak by na vašej škole prebiehal formou krúžku mimo vyučovania a nebol by známovaný?

Mark only one oval.

- áno
 nie

12. Prihlásili by ste sa do kurzu čínštiny, ak by na vašej škole prebiehal formou voliteľného predmetu, bol by známovaný a dochádzka by bola povinná?

Mark only one oval.

- áno
 nie

13. Myslite si, že by kontrola dochádzky a známkovanie boli pre vás väčšou motiváciou k príprave na hodinu?

Mark only one oval.

- áno
 nie

14. Prihlásili by ste sa do plateného kurzu čínštiny mimo gymnázia v prípade, že by vaša škola vyučbu čínštiny neponúkala?

Mark only one oval.

- áno
 nie

15. Ak áno, čo by malo podľa Vás byť súčasťou jazykového kurzu čínštiny?

môžete vybrať viacero možností!

Check all that apply.

- jazyk
 kultúra
 história
 konkrétne témy týkajúce sa súčasnej Číny
 Ošter: _____

16. Ktoré z nasledujúcich tém by Vás zaujímali?

môžete vybrať viacero možností!

Check all that apply.

- Čínska ekonomika
 Zahraničná politika Číny
 Dejiny Číny
 Čínska literatúra
 Národnostné menšiny Číny
 Geografia Číny
 Čínske náboženstvá a filozofia
 Obchodovanie s Čínou
 Ošter: _____

17. Odradilo by Vás od štúdia čínštiny vedomie, že skutočné zvládnutie jazyka vyžaduje nadmernú disciplínu a nepretržitú prípravu na hodiny?

Mark only one oval.

- áno
 nie

18. Čo Vám prvé príde na um, keď sa povie "čínština"?

(max. 5 slov)

